

ELOFIZETÉS.

HELYBEN ES VIDEKEN

Egy évre ... 36 kor.
Fél évre ... 18 kor.
Egy negyed évre 9 kor.
Egy hóra ... 3 kor.

Nyilttéri közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vessutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Kedd, szeptember 11.

Erettségizett parasztok.

Feltűnően sok paraszt-fiu iratkozott be a mostani iskola-év elején az aradi középiskolákba. A falu egészséges fiatalága megindult a város felé magába szívni a kulturát. Ez mindenestre örvendetes jelenség. A paraszt művelődni küldi a fiát a városba. Az utód műveltebb, tanultabb akar lenni, mint apja, az évszázados elmaradottság sötéttségében felnövekedett paraszt.

Ebben a modern népvándorlásban felismerjük az új idők szellemét, felismerjük a tudásvágyat, a szellemi esziszolódás akarását, az alacsonyabb rendűségéből való felemelkedés kísérletét, a magasabb szellemi régiókba való belé kívánkozást. Szóval felismerjük ebben a jelenségben a maradiságból való feltörekvést a szellem magasságába.

Hát ez nemzeti szempontból, kulturális nézőpontból itélve nagyon helyes és dicséretes törekvés. A paraszt igenis legyen művelt, legyen tanult, mert csak így boldogulhat az új, jövőző idők heroikus küzdelmeiben. A tanulás, a kultura megismerése csak hasznára lehet a parasztnak és hasznára lehet ennek az egész országnak, amelynek támasza és alapja a paraszt.

De van ennek a kérdésnek egy árnyoldala is, amelynek megvilágítása sokkal fontosabb, mint az a tény, hogy a paraszt művelődni, tanulni akar. Mi attól tartunk, hogy a parasztfiu a tudományok csarnokában nem az igazi életpályáját választja meg, hanem szellemi proletár lesz belőle. Ez kettős nemzeti veszedelem lenne. Elsősorban megnövekednék a szellemi proletáriátusnak amugy is nagy táborra, mert az elvitázhatatlan, hogy a valóban tehetségesek kivételével, akik amugy is kíválnak, a kilencven százalék szellemi nyomorgó lesz. Másodsorban kisebbedni fog a dolgozó, a nemzetfenntartó parasztság, ami a nemzet elszegényedésére vezethet. Már pedig ennek a nemzetnek, ennek az agrikultur országnak erős és gazdag paraszt-társadalomra van szüksége, nem pedig arra, hogy a szellemi proletárság száma gyarapodjék.

Hogy miként lehetne ez ellen orvoslást találni? Ez már valóban nehéz kérdés. A kulturától, aki azt szomjazza, eltűntani senkit sem lehet és nem szabad. De mi úgy véljük, hogy a tanári karra hárul a nagy feladat, hogy az iskolákba özönlött parasztfiukat felvilágosítsa. Felvilágosítsa pedig arról, hogy nemcsak lateine-

rekre, hanem művelt és tanult paraszttokra is nagy szüksége van az országnak. A művelt és tanult paraszt értéke nagy, mert nemcsak könnyebben tartja meg a földet, a szeretett, termő és ápoló anyaföldet, hanem a föld megművelésének modern vívmányait is könnyebben elsajátíthatja és alkalmazhatja. A művelt és tanult paraszt egyúttal gazdag, gerinces és öntudatos paraszt is.

A tanár tanítsa meg a föld rajongó szeretetere azt a parasztfiút, akit szülője a városba küldött tanulni és művelődni, mert a föld többet ér minden kincsnel, arannyal, drágakővel. Ha ilyen irányban fejlődik a felvilágosítás munkája, akkor nincs okunk tartani attól, hogy a most még egészséges arcu és lelkű parasztfiúk sápadt arcu, romlott lelkű szellemi proletárok lesznek.

Hogy napig körülzárt lövész szakasz.

Berlin, szeptember 10. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér:

Rupprecht bajor trónörökös hadcsoportja:

A flandriai arcvonalon és Artoisban a tüzérség harci tevékenysége csak átmenetileg egyes szakaszokon fokozódott. Tüzrohámok után több ízben ellenséges felderítő osztagok nyomultak előre vonalaink ellen, amelyeket mindenütt visszavertünk. A St-Quentin-től északra tegnap lefolyt harcok alkalmával az angolok biztosító osztagainkat Hargicourtnál és Villeretnél csekély szélességben visszanyomták. Hargicourt-tól keletre ma reggel állásainkat visszafoglaltuk.

A német trónörökös hadcsoportja:

A Champagneban egyes szakaszokon francia felderítő csapatok állásaink ellen tapogatózva előrenyomultak. Elűztük őket. Verdun északi arcvonalán egész nap gyalogsági harcok zajlottak le. Samogsuresetől keletre rohamcsapatunk a 344. számú magaslat mindkét oldalán a francia vonalakba törtek előre. Súlyos veszteségeket okoztak az ellenségnek és 100-nál több fogolylyal tértek vissza, ezenkívül felszabadítottunk egy lövészszakaszt, amely szeptember 7-e óta franciáktól körülzártva az ellenség minden támadását hősiességel kitartással verte vissza. A Fosses és Chaume erdőnél elkecsereedett kézitusa és gránát harc folyt. A franciák támadásai nem változtattak a helyzeten.

Keleti harctér:

Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala:

A rigai tengeröböl és a Duna közötti erdős és mocsaras vidéken biztosító csapatunk sikeresen harcoltak orosz portyázó osztagokkal.

József főherceg vezérezredes hadsereg arcvonala:

A Trotus és az ojtózi völgy között az oroszok és románok jelentékeny erőkkel ismét támadták az általunk kiküzdött állásokat. Az ellenséget tüzelésünkkel és közelharcban mindenütt visszavertük, miközben súlyos veszteségeket szenvedett.

Macedóniai harctér:

A Malik-tótól északnyugatra előcsapatunk tulnyomó erejű francia nyomás elől az Ochrida-tótól délnyugatra emelkedő magaslatokra tértek ki.

Augusztus havában az ellenség ellen felszállott repülőik közül 64 nem tért vissza, 4 kötött légnajonkat lelőtték. Ugyanezen időben ellenségeink vesztesége 37 kötött léghajóra és legalább 295 repülőgépre rug, amelyek közül 126-ot a mi vonalaink mögött, 169-et pedig az ellenséges arcvonalon tul szedtünk le. — Ludendorff, első főszállásmester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Visszavert orosz és román támadások.

Budapest, szeptember 10. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti:

Keleti harctér:

Ocna körletében az oroszok és románok ismét megkezdték támadásikat. Súlyos veszteségeikkel visszavertük őket.

Olasz harctér:

A tegnapi nap az Isonzó mellett ismét nagyobb harci esemény nélkül telt el. Bozzacanal egy sikeres rohamcsapat vállalkozásunk több mint 50 foglyot és két géppuskát eredményezett.

Délkeleti hadszíntér:

A Malik tótól északra és nyugatra tulnyomó ellenséges erők, oroszokkal megerősített fehér és színes franciák, őrségeinket a főállásra nyomták vissza. Borattól délre élénk csatározás folyt. A vezérkar főnöke. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Sok a parasztyerek az aradi középiskolákban

(A beiratások érdekes eredménye.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az aradi középiskolák tanárai között örvendés jelenségnek tudják be azt, hogy az aradi középiskolákba most beiratkozott új növendékek között rendkívül sok ugynevezett parasztyerek van. Az aradi főgimnázium, főreáliskola, felső-kereskedelmi és polgári iskola, valamint a leányiskolák növendékei sokkal több parasztszülöktől származó növendéket fogadtak most magukba, mint más esztendőben. Az első osztályok fele ugyyszólván környékbeli parasztyerekből kerül ki. Az egyik ismert aradi tanügyi férfi a következő érdekes magyarázatát adta e jelenségnek az Aradi Közlöny munkatársa előtt:

— Mi, aradi tanárok sokat foglalkozunk azzal az új kulturajelenséggel, amely különösen ez évben tűnt fel az aradi középiskolákban. Soha annyi egészen parasztszülöktől származó gyermek nem került a kezünk alá, mint most. Mi őszintén szólva rendkívül örvendésnek találjuk ezt a tényt, mert annak a bizonyítéka, hogy a környékbeli parasztság már felfogja az iskola magasabbrendű hivatását, nem irtózik attól, hogy fiát beírassa a gimnáziumba, vagy a reáliskolába és nem akarja mindenáron parasztnak nevelni a következő régi mondás alapján:

„Ha az apja és nagyapja paraszt volt, akkor a fiam és az unokám is megmaradhat az ekeszarva mellett”. A parasztszülők a világháború tolymáján meggyőződtek arról, hogy óriási különbség van intelligens ember és a műveltség hiányában maradt közönséges porlegény között. Ha más nem, úgy a tisztnek és a legénységnek a háborúban való szolgálata tükrözötti előttük vissza azt a differenciát, ami az életben az intelligens ember és a tanulatlan férfi között van.

— A szabadságra hazajövő közlegények és altisztek előadása, panaszai bebizonyították, hogy sokkal jobb dolga van általában az életben annak, aki műveltsége révén magasabbra léphet a katonai, vagy polgári társadalmi lépcsőkön. A parasztyerekeknek a középiskolákba való felvonulása azt is igazolja, hogy a földművesosztály, továbbá a közép- és kisbirtokos-csoportok a háborúban szerzett vagyon segítségével megfelelő műveltséghez akarják juttatni gyermekeiket. Köztudomású, hogy a földművesek hihetetlen módon meggazdagodtak a háború folyamán, kifizették adósságaikat, tehermentesítették földjeiket és igen tekintélyes készpénz felett is rendelkeznek. Most már tehát, hogy elmúlt felülük az anyagi bizonytalanság gondja, komolyan foglalkozhatnak gyermekeik kulturális neveltetéséről. Eddig sok paraszt szülőt a szegénység tartott vissza arról, hogy a fiából, mint mondani szokták, urat neveljen. Most már belátják, hogy a pénzhez, a gazdagsághoz műveltség is szükséges, mert másképp nem tudnak dacolni az élet viharával.

Fölkerestük a szomszédos Óthalomban lakó Schwartz Ferenc földmivest, aki egyszerre négy fiút íratott be az aradi középiskolákba és megkérdeztük tőle, hogy mi ösztökélte őt erre?

— Nem mind a négy fiu az enyém — mondta — Schwartz gazda, — hanem csak kettő. Azok ikrek és így egyszerre kerülhettek be a gimnáziumba. A másik kettőt örökbe fogadtam, mert az apjuk hűsi halált halt és nem akartam, hogy elzüljenek a gyerekek. Azt szeretném, hogy ők is művelt emberek legyenek. Most, amikor ezerféle különböző rendelet teszi

nehézzé a lakosság megélhetését, boldogulását, amikor az irástudatlan embert egyik órától a másikra fegyencé lehet tenni a különböző rendeletek alapján, minden paraszt apának kötelessége volna művelt embert nevelni a fiából. A tanulatlan férfi valósággal átka az emberiségnek, kerékkötője a haladásnak. Bárcsak az én apám is úgy gondolkodott volna, mint én, akkor ma különb ember lenne belőlem, mert jó fejem volt és nagyon szerettem volna tanulni. Négyezer hold földem van és hajnaltól késő estelig állat módjára dolgozom. Ha tanultam volna, akkor különb lenne a sorsom és még sem lennék szegényebb ember, akkor sem foglalkozott volna meg a vagyonom, sőt valószínűleg gyarapíthattam volna az örökségemet. Még nem tudom, hogy a gyermekeknek milyen pályához lesz kedvük. Én őszintén szólva azt szeretném, hogy végezzék el az összes iskolákat és jöjjenek haza gazdálkodni. Tanulják meg: hogyan kell a földet okosan és jól kihasználni és miképpen lehet szaporítani úgy a magunk, mint a nemzet vagyonát.

Tisza Istvánt haza várják.

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapestről telefonálja tudósítónk: A politikai pártok holnap tartják meg értekezletüket, amelyen a kormány bemutatkozása alkalmából a pártok álláspontját kifejező szónokokat megbízzák. A kisebbségi pártok külön-külön tartanak előbb értekezletet, azután este 7 órakor közös értekezletre ülnek össze az alkotmánypártban. A munkapárt is kedden tart értekezletet. Amennyiben Tisza István gróf hazajön, úgy holnap délre várják érkezését. Andrássy Gyula gróf szintén holnapra jelezte érkezését. Wekerle Sándor miniszterelnök programbeszéde után Apponyi Albert gróf fog felszólalni és a kiegyezés kérdésében tesz majd nyilatkozatot. Ezután sorra fel fognak vonulni a politikai pártok szónokai, még Fényes László is, aki ennek kapcsán, a hadisegélyezés nyomorúságos voltát teszi szóvá.

Egyik fővárosi estilap értesülése szerint Tisza István gróf holnap reggel az egyik Erdély felől jövő vonattal érkezik a fővárosba és még holnap tanácskozik pártjának tagjaival és este részvételével a munkapártban értekezlet lesz, szerdán részt vesz a képviselőház ülésén és a vitában is felszólal. Az ülés után, szerdán este Pöstyénbe utazik és meglátogatja ott üdülő feleségét, pénteken délelőtt visszatér a fővárosba és még az nap elutazik a frontra.

Politikai körökből vett értesülések szerint Grätz Gusztávnak a pénzügyminiszterium vezetése alól való felmentése e hó közepére várható. A pénzügyminiszterium vezetését egyelőre a miniszterelnök veszi át, hogy azt alkalmas időben átadja Popovics Sándor jelenlegi bank kormányzónak. A pénzügyminiszterium politikai államtitkárává Vértessy Sándor miniszteri tanácsost, az elnöki osztály, vezetőjét fogják kinevezni.

Wekerle Sándor kormányelnöki beszéde az összes szociális kérdésekre ki fog terjeszkedni. A közvélemény azonban a legnagyobb érdeklődéssel azt várja, hogy az új miniszterelnök milyen álláspontot foglal el a választójog tekintetében. A kormánypárt köréből eredő hír szerint Wekerle rendíthetetlen elhatározása, hogy ezt a nagy kérdést megoldja és minden reménye meg van ahhoz, hogy a Ház felosz-

latása nélkül viheti keresztül a javaslatot, amely a választói jogosultságot irai és olvasni tudáshoz és huszonnégyéves korhatárhoz fogja kötni. A kormány szilárdan reméli, hogy a nemzeti szupremációt megőrtalmazza és ezért javaslatához a nemzeti munkapárt egy jelentékeny részét meg fogja nyerni. Nem tartozik a lehetőségek közé, hogy a javaslat sikere érdekében változások állnak be a kormányban, annál is inkább, mert magában a kormányt támogató pártokban is komoly elégedetlenség nyilvánult meg a kormány egyes tagjai és főleg a fontosabb tisztek vezetői ellen.

A Ház szerdai ülésére már nagyon készülődnek a pártok. A külön értekezleteken fontos személyi kérdések is szóba fognak kerülni. Alkotmányosan a Károlyi és Apponyi párt fiatalabb tagjai között az a felfogás jutott előtérbe, hogy az interpellációs jog gyakorlását nem szabad teljesen átengedni a munkapártnak és az a terv, hogy az októberben összeülő parlamenti ciklusban interpellációkat fognak a kormányhoz intézni és egyúttal követelni fogják az összes függőben levő összetérhetetlenségi ügyek letárgyalását.

Installációs beszédben megsértett tisztikar.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Csikvármegye új főispánjának, Tolnay Lajosnak minapi beiktatásán konfliktus támadt Szász Lajos vármegyei főjegyző és a tisztviselői kar tagjai között. A főjegyző ugyanis a főispánt üdvözlő beszédeben súlyos szavakkal ítélte el azokat a vármegyei tisztviselőket, akik letértek a köztisztviselők becsületes és egyenes útjáról. A főjegyző erre vonatkozó szavai ezek voltak:

E tisztikar, melynek üdvözlését tolmácsolni szerencsés vagyok, az önértékes szegénység, a hazafias, kitartó munka és kötelességvadás, valamint a felsőbbek iránt való tiszteletadás iskoláját járta és tanult abban szorgalmasan. Fái azonban bevallanunk, hogy ezen iskola üdvös tanításaitól, melyeket korábban eltántoríthatatlanul követtünk, — a több, mint 3 éves háború és a lejtű kormányrendszer kényszerűségei több kevesebb elhajlással eltérni kénytelenítették. A tisztikarnak az önértékes szegénység útjáról le kellett lépnie akkor, midőn azt látta, hogy boldogulását, előrehaladását, csak a lealázó meghunyászkodás, esetleg a hangos rekkán, vagy éppen az elvtagadás biztosítja csupán.

Miután az installációs közgyűlésen elhangzott beszédben foglalt egyes kijelentések többekben azt a hitet keltette, hogy az abban foglalt megállapítások dehonosztató része a csikvármegyei közigazgatási tisztviselőkre is vonatkozik — a vármegyei tisztviselők sértve érezték magukat s ezért Tauber József dr. és Kovács Albert dr. törvényhatósági bizottsági tag által Szász Lajos főjegyzőtől magyarázatot kértek, illetve a gyanúsítani vélt tisztviselő, vagy tisztviselő megnevezését kérték.

Szász Lajos főjegyző erre a következő nyilatkozatot tette:

— Mendenekelőtt tiltakozom az ellen, hogy közgyűlésen elmondott beszédemért bárki is magyarázatot kérhessen tőlem, avagy felelősségre vonhasson azért. Különbben is valótlannak, hogy a nekem felolvasott és inkriminált kifejezéseket használtam volna.

Elmondott beszédemhez semmiféle magyarázatot nem adok, sem pedig hírlapi közzété-

telre szolgáló nyilatkozatot nem teszek. Nem vagyok végül hajlandó arra sem, hogy a legközelebbi törvényhatósági közgyűlésen, a főispáni beiktató gyűlésen elmondott beszédemhez reparáló magyarázatot fűzzek.

Ezután Szász főjegyző a következő levelet intézte Fejér Sándor alispánhoz, amelyben ezeket mondja:

A Tauber J. dr. és Kovács A. dr. urakhoz mint törvényhat. bizottsági tagokhoz intézett írásbeli felkérések és megbízásokra nevezett uraknak azért tagadtam meg minden felvilágosítást, mert veszélyes precedenst látnék abban, ha egy bármely közgyűlésen elhangzott beszéd, való, vagy félreértett szövegéért a szónokot törvényhatósági tagok, mint ilyenek vonnák kérdőre. Minthogy azonban elegendőnek tartom, ha beszédem félreértett tartalmát egy Hozzád intézett levélben magyarázom meg, így

a következőket jelentem ki: Beszédem hivatalos szövegéből kétségen felül kiderül, hogy abban a megbízó levelekben inkriminált mondatok egyáltalán nincsenek, elő nem fordulnak.

Már most, miután szerintem és saját szavaid szerint is helyesen értelmezett beszédemből kartársaim meggyanusítása ki nem magyarázható — minden ezzel ellentétes állítás cáfolata fölöslegesnek látszik ugyan, de mert értesültem arról, hogy ilyen félreértés mégis fordult elő és mert izléstelen dolognak tartanám, hogy a főispáni installációs közgyűlésnek ilyesféle utóhangjai legyenek, megnyugtatókra kijelentem, hogy nem volt szándékom csikmegyei kartársaimra gondolni akkor, amikor éppen az ő nevükben országos és általános ismert esetekről, mint elítélendő dolgokról emlékeztem meg.

Tőzsdebizományosok a tőzsdei visszaélések ellen.

Saját tudósítónk telefonjelentése.

A budapesti tőzsdén bizonyos belső reformoknak mégis csak elkövetkezett az ideje és ezek a reformok keresztülvitelnek, mielőtt a hivatalos forgalom megnitálásának kérdése a tőzsdetanács plenáris ülése előtt szóba jöhetne. Az Értékpapírok Kereskedők Egyesülete elhagyta Heim Jaques tőzsdebizományosnak reformtervezetét. Ennek a tervezetnek alapelvei az ellen az elemek ellen fordul, amelyek a gabonátőzsdén kenyereket veszítve, szükségéből az értéktőzsdére szorultak és ott eddig felelőtlenül garázdálkodtak. Hosszas és a tőzsdetermi tómsban lefolytatott izgatott vita után határozata emelték, hogy a helyi értékek piacán ezután csak az Értékpapírkereskedők Egyesületének tagja, vagy annak egy alkalmazott meghatalmazottja működhet. Ezek kívül csak a bankok megbízottai köthetnek üzletet, másnak nincs jogosultsága üzletet kötésére. A kuliszértékek piacán, amelyet régebben határidőpiacnak neveztek, az Értékpapírkereskedők Egyesületének tagjai egy alkalmazott és egy meghatalmazott útján is köthetnek üzletet. Ha ez alkalmazottak, vagy meghatalmazottak számát növelni kellene, illetve, ha egy-egy ilyen alkalmazott és meghatalmazott segítségével nem tudná az illető tag lebonyolítani a forgalmat, több ilyen alkalmazott és meghatalmazott működését is igénybe veheti, de ezeknek a száma nem lehet több, mint öt. Ebben az esetben azonban a második alkalmazott, illetve meghatalmazott után 20.000, a harmadik után 30.000, a negyedik után 40.000, az ötödik után 50.000 korona óvadékot kell letenni.

Kötelezettségt vállaltak továbbá az Egyesület tagjai, hogy a *kávéházi magánforgalomban* nem vesznek részt és hogy abban az esetben, ha ilyesmi mégis megtörténnék, az első esetben 1000, a második esetben 2000 korona büntetést kell fizetni. Ha harmadik ilyen eset is előfordulna, akkor az illetőnek a tőzsdéről való kizárása iránt tesznek javaslatot. Elhatározta az értekezlet, hogy lépéseket tesz árjegyző bizottság létesítése érdekében.

Ezek a határozatok szeptember 19-én lépnek életbe, feltéve, hogy őket a *tőzsdetanács maga részéről is elfogadja*. Az értekezlet határozatait az egyesület ugyanis a tőzsdetanács ülése elé viszi s e percben teljesen a tőzsdetanácstól függ, vajjon lesz-e a tőzsdén legalább technikai értelemben rend, vagy sem.

Azok az ügynökök és gabonátőzsdei elemek, akik az új tőzsdei rend értelmében kiszorulnak az értékpapírpiacon, a vasárnapot azzal töltötték, hogy megbeszéliék, miként lehetne a tőzsdetanácsot megfélemlíteni és rávenni arra, hogy az Értékpapírok Kereskedők Egyesületének határozatait ne hagyja jóvá. Vasárnap délután az Unió-kávéházban viharos lelkesedéssel megfogadták, hogy amennyiben a tőz-

sdetanács is hozzájárulna az egyesület határozataihoz, azoknak ne engedelmessékednek, hanem

szeptember 19-én megmennek és minden eszközzel megakadályozzák a most már monopolizált tőzsdei üzlet lebonyolítását.

A tőzsdei „harmadik rend”-nek ez a vasárnapi konventikuluma mulatsáros körülmények között folyt le. Öreg gabonagyöngyök, viharvert bizományosok izgatottan szaladgáltak az Unió-kávéház asztalai között és egymást biztatták azzal, hogy csak ki kell tartani, „csak szorosán” és a tőzsdetanács nem fogja merni határozatra emelni azt a tervezetet, amely a zavarosbahaalászt egy kicsit megnehezíti.

Elterjedt hírek szerint a tőzsdetanács megijedt ezektől a „forradalmi” jelenségektől és *kompromisszumot fog ajánlani* a tervezet benyújtói és a kinnrekedt elemek között.

A gabonátőzsdések egyébként vasárnap végigfigyelték azokat a tőzsdetanácsosokat, akik a gabonátőzsdéről kerültek be a tanácsba és ígéretet vettek tőlük, hogy a reformtervezet ellen foglalnak állást.

VÁROS ÉS MEGYE

Folytatáslagos sorrendje. Arad város törvényhatósági bizottságának 1917 évi szeptember hó 12-én d. u. 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésben tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak. 23. Jegesi Károly dr. tiszti főügyész bejelentése az Aradi Közgazdasági Bank részvénytársaságnál igazgatóvá lett megválasztásáról. 24. Megüresedett irodai segéd-tiszt állásnak választás útján való betöltése. 25. Polgármester előterjesztése az október havi rendes közgyűlés határnapjának elhasztása iránt. 26. U. az a törvényhatósági bizottságnál megüresedett három bizottsági tagsági helynek választás útján való betöltése tárgyában. 27. Farkas József dr. Arad sz. kir. város könyvtáros engedélyt kér arra, hogy az aradi női felső keresk. iskolában taníthasson. 28. A tanács javaslata a nem szoros értelemben vett közgazgatási alkalmazottak háborus pótléka és ennek terhére nyújtandó beszerzési előleg tárgyában. 29. A tanács javaslata a Weitzer alap B. csoport III. tétel alatt felvett kamatjövendől a Weitzer gyári munkások konyhakereszetének támogatása tárgyában. 30. Faur Péterné iskolaszólga özvegye nyugdíj utalványozását kéri. 31. A tanács jelentése Virág István gépész nyugdíja ügyében. 32. A tanács

beterjeszti a II. háborus államsegélyben pótlólag készült alkalmazottak névsorát. 33. A tanács javaslata Budapest székesfőváros megkeresése az állami házbéradónak a városok részére leendő átengedése tárgyában. 34. Zsotér Imre községi adómentesség megadását kéri. 35. Szántó Péter polgári isk. tanár rendkívüli fizetési előleg iránti kérelme. 36. Joó Béla árvaszéki ülnök rendkívüli fizetés előleg iránti kérelme. 37. Neulinger Andorné kérvénye hadba vonult férj utáni államsegélynek a város közönsége által 3. koronára leendő kiegészítése tárgyában. 38. Szatmáry Dezsőné felebbezése 17351 | 1917 sz. tanácsi meghagyás ellen családi pótlék ügyben. 39. Székely József felebbezése a 19446 | 1917 sz. véghatározat ellen háborus segély ügyben. 40. Fehér Lajos csatornatelepi gépész felebbezése a 22249 | 1917 sz. tanácsi véghatározat ellen, fizetés emelési ügyben.

Van már hely az aradi honvédeknek.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Mint ismeretes, Barabás Béla főispán az egész város közönségét halára kötelező eréllyel és lelkiismeretességgel tette magáévá az Aradi Közlöny hasábjairól elindult azt a gondolatot, hogy most már itt az ideje a gyulai második honvédegyalozezred pótzászlóalj hazahozatalának. A főispán nagy buzgalommal melenggette, ápolgatta ezt a tervet és mint az Aradi Közlöny néhány nappal megírta, Szurmay Sándor honvédelmi miniszter a főispánnak hozzá intézett levelére válaszul kijelentette, hogy abban az esetben, ha a város a pótzászlóalj részére olyan helyet tud biztosítani, hogy az egy tömegben lehessen elhelyezhető, akkor a visszahelyezésnek nem lesz akadálya.

A férőhelyek kérdése — miut a katonai hivatalos nyelv mondja — ma a háboru negyedik esztendejében nem annyira a város, mint inkább a katonai hatóság jóakarátán és a rendelkezésére álló eszközöknek felhasználásán fordul meg. Munkaerő, anyag ma mind majdnem kizárólagosan a hadseregé és a polgári hatóság még a legjobb akarat mellett sem tudna oly gyorsan építkezni, hogy az aradi honvédek a honvédelmi miniszter intenciójának megfelelően legyenek elhelyezhetőek. Nem akarunk itt számításokba bocsátkozni, mert a kellő adatokkal sem rendelkezünk, de az bizonyos, hogy akkora épületet, amelyben egy hadlétszámú pótzászlóalj elhelyezhető lenne, a város máról-holnapra előteremtteni a legjobb akarat mellett sem tudna.

Azonban a katonai hatóság részéről eddig tapasztalt jóakarát biztosításával ez a rendkívül nagyjelentőségű kérdés is szerencsésen megoldható lesz. Ugy értesülünk, hogy a harminegharmadik gyalozezred Aradon elhelyezett csapattestei egy-két napon belül lakást változtatnak és *elfoglalják a várban azokat a helyiségeket, amelyekben a béke idején voltak elhelyezve*. Megírta az Aradi Közlöny, hogy a hadügyminiszterium megszüntette az aradi internált tábor és ezáltal óriási terület és teljesen berendezett laktanyahelyiségek válnak ismét szabadokká. A már megtörtént rendelkezések szerint a háziezrednek a városon kívül elhelyezett részei

rövidesen kötelesek beköltözni a várba és így azok az épületek, amelyekben mestaszíg laktak, szabadokká válnak.

Ez a tény lehet a gyulai honvédek hazahozatalának kiindulása.

A város vezetőségének most már az a

kötelessége, hogy azokat az illetékes fórumokat, amelyek a felszabadult épületek fölött rendelkeznek, meggyőzze arról, hogy a város közönségének tesznek soha eléggé meg nem hálálható szolgálatot, ha módot találnak arra, hogy azokat az aradi honvédek elfoglalhassák. Ezek teljesen katonai célokra, katonai szempontokból a szabályzatoknak megfelelően készült férőhelyiségek, amelyeknek méretei, egészségügyi viszonyai, berendezései mintegy készen várják azokat az öreg népfelkelőket, akik any-

nyit kérnek és könyörögnek és akikért a város minden polgára, e nemes ügyben fáradhatatlanul eljárni fős pánnal együtt, oly sokszor hallotta már szavát azon a helyen, ahol ebben a kérdésben döntenek.

Most csak azon fordul meg a gyulai honvédek hazahozatala, hogy a város megtudja-e nyerni azok jóindulatát és jóakarátát, akiknek a döntésétől függ annyi sok ezer ember megörvendtetése és boldoggá tétele.

Kronstadtot veszélyeztetik a németek.

Saját tudósítónk telefonjelentése.

München. A Petit Journal jelenti, hogy Kronstadtot hadizénának nyilvánították. A hadihajók egy része a Néva öbölbe elindult.

Stockholm. A pétervári távirati ügynökség jelenti: A kormányt nem foglalkoztatja Pétervár kiürítésének kérdése, miután a főváros nincs komolyan veszélyeztetve. — A kormány falragaszokon tudatja a pétervári lakossággal, hogy az ellenség közeledéséről szóló híreszteléseknek semmi alapjuk sincs és a német előnyomulásból kizárólag az élelmiszer-kérdés újabb bonyodalma következhetik. Ép ezért szólítja fel a lakosságból azokat, akiknek nem okvetlenül szükséges a Péterváron való tartózkodás, hogy hagyják el a fővárost.

A kormány Pétervárról való eltávolításának kérdését illetően az a vélemény alakult ki az illetékes körökben, hogy a kormány elutasítása ok nélkül nagy pánikot idézne elő, mert a katonai vezetőségekből senki sem jósol Pétervár számára tavasz előtt veszedelmet, — Ha ez a kérdés megvitatásra is kerülne és határozatot hoznának a kormány Pétervárról való elutasítását illetően, akkor is ennek megtörténte hat hét előtt be nem fog következni. Egyébként hétfőn délelőtt Pétervár városára és kerületére kihirdették a hadiállapotot.

Berlin. Az északi fronton szenvedett súlyos vereség következményeként Péterváron Kornilov bukását várják. Jellemző, hogy a hivatalos kommentárok a Ruszkij Invalidban a legfőbb hadvezetőséget okolják a szerencsétlenségért, mert ezáltal a katonák hősiességét ellenállást tanúsították. A gyűlölt főparancsnok ellen ezen kívül is élénk hajszák folytak. A Djen olyan főparancsnokságot követel, amelyben a katonák megbíznak. Kornilov nem alkalmas személyiség a főparancsnoki tiszttel betöltésére. A vidéken a frontról érkező kétségbeesett hírek megduszasztották az ellenforradalmi mozgalmat. Az utóbbi napokban újra hangossá vált a cári rendszer visszaállítására való kívánság.

Berlin. A maximálisták fenyegetően követelik Kornilov visszalépését. A követelést a kormány visszautasította. Péterváron külön polgári igazgatást léptettek életbe, amelynek a rendről és nyugalomról kell gondoskodnia. Az egész pétervári katonai kerületet Kornilov parancsnoksága alá rendelték. Pétervár részleges kiürítése folyamatban van.

Aradi művészek

„zsir-üzletei.“

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Még a béke boldog idejében történt, hogy valamelyik vidéki város (talán éppen Hódmezővásárhely) színházi közönsége néhány finom vérbélű fadjányéval kedveskedett kedvenc primadonnájának. Adkoriban ez a szokatlan eset befárta az ország egész sajtóját. — Boldog idők! Ma az ilyen praktikus ajándék nem verne olyan nagy port, ha az emberek egyáltalán — ajándékoznának még. Ma a leglíresebb primadonna is jobban örülne pl. egy zsák nullás lisztnek, vagy egy bödön zsirnak, mint akár egy csinos ékszernek.

Mert ma lisztért vagy zsirért mindig lehet pénzt kapni, de pénzért lisztet vagy zsirt csak ritkán és borsósan.

A magyar paraszt hamarosan meg is érezte a viszonyok változását, egyszerűen kikapcsolta a pénzt mint értékmerőt. Cikkeit ugyan pénzért adja el, de az árakat nem vele méri. Ha valaki drágálja a liba árát, azt mondja a paraszt, hogy ő egy fillérrel se akart többet keresni mint a békében, mert ő egy pár liba árából most is csak egy pár csizmát akar vásárolni. És ebben igaza is van.

Persze a pénznek ez a mellőzése lehetetlen az ipari és kereskedelmi életben. Mégis két aradi művész (nem hiába hogy a művészek saját társadalmuk úterőn tartják kezüket) e

téren is eredményei kecsegtető kezdeményező lépéseket tett. Rubletzky Géza mester, a kitűnő szobrász szomorúan tapasztalta, hogy még a hadimilliomosok is, akiknek pedig van szíve áruikért tizszeres pénzt elkérni, drágálják az ő szép és igazán értékes szobrait. Mivel pedig az árak értékének felszökését maga is tulságosnak tartotta, gondolt hát nagyot és merészet. Felesége télikabátja számára veft 12 nyestbört — egy bronzszoborért. A vásár mindkét fél megegyezésére sikerült. Gondolta a művész, ha szoborért lehet nyestbört kapni, miért ne lehetne zsirt vagy lisztet is. És csakugyan sikerült is neki ezuton beszerezni mindkét fontos élelmicikket, amiknek révén még a saját művészi munkáját is honoráltatta.

A kezdeményező Balla Béla festőművészben hamarosan ügyes követőre talált. A kiváló festőművész cipőt, lisztet, képrámát stb. vásárolt képekért. Rájött, hogy a közönség sokkal többre becsüli az ő képeit, mint a bankókra rajzoltakat. (Ami mellesleg ez aradi közönség józóléséről tesz tanúságot.)

A két művész ötletét valószínűleg hamarosan követni fogják a többiek is és el lehetünk készülve, hogy a legközelebbi mártárlaton a képek árai — élelmicikkekkel lesznek kifejezve. Milyen jól is fog festeni ennek a tárlatnak a katalógusa. Pl. Csendélet, ára egy bödön zsir, vagy interiőr, ára egy zsák liszt. Csak vigyázzanak a művészek, hogy túlzásba ne eszenek. Mert ha valamelyikük egyikük alkotá-

sa alá azt írná, hogy ára egy hizott disznó, akkor képe egész biztosan a nyakán maradna. Mert bizonyára nincs most olyan hadi milliomos, aki egy hizott disznót adna — akár egy Munkácsi képerért is.

Séreimes árjegyzékek.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Mint jelentettük, a rendőrség pár hét előtt az élelmiszer üzletek részére árjegyzéket nyomtatott, melyeket szétküldött a kereskedőknek, hogy azokat a rendőrségen pecsételtessék le és üzletükben feltűnő helyen függesszék ki.

A kereskedők nagy meglepetéssel fogadták az árjegyzéket, mert azon olyan árak voltak feltüntetve, amelyek mellett képtelenek lennének üzletüket nyitva tartani. Több árunak a beszerzési ára is magasabb, mint az árjegyzéken megszabott eladási ára. A paprika, só, szeszes italok azok, amelyek a megállapított áron nem adhatók. A lisztből kimutatták a kereskedők — akik panaszukkal felkeresték a polgármestert és a főkapitányt is, — hogy kizárólag nullás liszt áránál van valami csekély hasznuk, két százalék, míg a kenyérlisztra egyenesen ráfizetnek. Heteken keresztül megtörtént — mondták, hogy 85 kilós zsákban 75 kiló lisztet kapott több kereskedő, de mikor a lisztet észrevették, már késő volt. A reklamációkat nem fogadta el.

A kereskedők ezeket a sérelmeket mind előadták és a polgármester és főkapitány elhatározta, hogy holnap ebben az ügyben bizalmas értekezletet tartanak, a kereskedőkkel együtt, melyen revideálni fogják az árakat.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* **Megnyitva.** Az aradi zenekedvelők egyesülete 85-ik évi rendezésére az összes alapító és pártoló tagokat tisztelettel meghívja az elnökség. Idő: 1917. szept. 16. (vasárnap) d. e. 11 óra. Hely: városi zeneiskola (Battyány-utca 26. I. em.) Tárgy: 1. Megnyitás. 2. Hitelesítők. 3. Évi jelentés. 4. Pénztárnok, ellenőr elszámolása. 5. Tanárok kérvénye. 6. Esetleges indítványok. Hiányos megjelenés esetén a közgyűlés az alapszabálynak megfelelően egy héttel későbbben lesz megtartva.

* **A színházi iroda hírei.** Szeptember 29-én este lesz az ujonnan alakított színház ünnepélyes megnyitása. A közönség érdeklődése már most megnyilvánul, amikor a bérletek előjegyzése soréven folyik. A bérlettel nemcsak jó helyet biztosít magának a közönség, hanem 20%-kal olcsóbban is jár színházba. Pályások még B. és C. bérletben bérlehetők. Tamlásszékkek pedig a 0, 1, 2, 3, 4. sorokban 210 koronáért, az 5, 6, 7, 8, 9. sorban 166 koronáért, a 10, 11, 12, 13. sorban 140 koronáért bérlehetők. A bérletek három részben fizethetők. A tavalyi bérlet jogait szept. 15-én déli 12 óráig tartja fenn a színház.

A Színházi Élet legújabb száma a Kolozsvári Nemzeti Színház tagjait mutatja be irásban és képen. A Színházi Élet ez új száma ugy formában, mint tartalomban meglepően nyújt, miután teljesen új kontósten jelent meg. Előfizetési ára negyedévre 4 korona. Egyes szám 40 fillér. Új előfizetők ingyen kapják a tartalomduz *karácsonyi (Medgyaszay)*, továbbá a *Három a kislány* albumot, teljes szöveggel. Kiadóhivatal: Budapest, VII. Erzsébet-körut 24. III.

* **Az Aradi Zenekonzervatóriumban** (Szabadság-tér 21.) a beiratások szeptember 1-től kezdődnek.

— **Zongora- és hegedűiskolák és gyakorlatok, legújabb kórték, operettek és operák stb.** állandó nagy készlete *Kerpelnél*.

Aradi orvos a bombázott Triesztben.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A haditudósítók csak elmosódó, halvány kópiáját adják annak a grandiózus színjátéknak, amely az Isonzó-fronton lejátszódik s a melynek középpontjában az Adria gyöngye, Trieszt az olaszok álma, annyi véresen meg-hiusult támadás lőn sóvárgott végcélja áll. Né-hány kilométernyi távolságban Trieszttől a vi-lágtörténelem legvéresebb, legelkeseredettebb csatája tombol az emberek hekatombáit köve-telve; Triesztre naponta hullnak az ellenséges repülők bombái s ebben a nagy világrengés-ben Trieszt nyugodt, mintha a béke aranyos napsugarában ragyogna az Adria partján.

Rendkívül érdekes megfigyeléseket szer-zett a tizenegyedik offenzívában Triesztről egy aradi ur, dr. Barra Gyula fogorvos, aki fel-sőbb engedelmével tüzérhadnagy fiát kereste fel a legvéresebb harcok közepette. Átadnak a szót dr. Barra Gyulának, aki Triesztben szer-zett impresszióiról ezeket mondta az Aradi Közlöny munkatársának:

— Magasabb helyről engedélyt kaptam, hogy az Isonzó-fronton harcoló tüzérhadnagy fiamat meglátogassam. Három hétig nem kap-junk hírt a fiamról, érthető aggodalomban él-tünk s így valóságos megváltás volt részemre az engedély, hogy felkereshetem. Az engedély-lyel zsebemben leutaztam Triesztbe. A rendes vasuti közlekedés Triesztbe lehetetlen, mert az olaszok messzehordó ágyuikkal tűz alatt tartják a vasuti vonalat. Így tehát kerülő uton jutottam Triesztbe. A legelső benyomás az a

bámulatos nyugalom és higgadság, amely a vasuton is urrá lett mindenkin. Már há-romnegyed órával Trieszt előtt hallottuk a ret-tenetes bombázást, amely természetesen egy-re fokozódott, minél közelebb jöttünk Trieszt-hez. A trieszti állomás előtt elegáns egyfogatu bérkocsik várják az utazó közönséget, amely legnagyobb részben elegáns, hölgyekből áll, aki-ken a félelem legcsekélyebb nyomát sem lehet észrevenni. Trieszttől nem messzire borzalmas viaskodás tombol. Benn a városban azonban minden megy a maga megszokott rendjén. A bérkocsisok, a hordárok ép úgy dolgoznak, mint békében, épp úgy nyuzzák a közönséget mint békében. Csak egy külsőség a város életében árulja el, hogy háború van: a szállodák telje-sen üresek. Főként a világvárosi eleganciával berendezett Excelsior szálló üres.

— A városban szinte elviselhetetlen a drá-gaság.

De hiány semmiben sincsen.

Akinek pénze van, az mindent kaphat, még pil-seni sört is.

— Augusztus 22-től szeptember 2-ig tar-tózkodtam Triesztben. Az egész idő alatt a pergőtűz szinte megszakítás nélkül tombolt elementáris erővel; hogy a szálloda ablakai és ajiói állandóan zörögtek, mintha csak borzal-mas rengés rázná a földet. A mólóról, ahol a nap minden szakában rengeteg ember tartóz-kozik, szabad szemmel ellátni egész Monfalco-neig, látni lehet a Hermaidát. Nappal tisztán látni a robbanó aknák fekete füstjét és a grá-nátok szürke füstjét. Ha egész tiszta az idő, ak-kor az isonzó-torkolat előtt horgonyzó angol monitorokat is fel lehet ismerni látcsóval. Este borzalmasan szép színjáték tárul a szemlélő elé. Az ellenséges ágyuk cikkázó tüze és rob-banó, lángot lövelő új olasz srappellek robba-nása köti le a figyelmet. A tenger felől pedig látni lehet az olasz ágyuk tüzeit felcsapni, ame-lyek repülőink ellen védekeznek.

— A mostani offenzívában naponta szinte félóránként támadnak az olasz repülők. Az első napon a katonai uszodából figyeltem egy repülő-támadást, amelyet francia repülők intéz-tek Trieszt ellen. Az ellenséges repülők két ha-dihajónkat támadták meg, amelyek 1200 mé-ternyire horgonyoztak az uszodától. Az egyik repülőbomba az áliami vasut pályaudvarára zu-hant, de kevés kárt okozott. Néhány perc mul-va felszálltak a mi repülőink és elkergették a franciákat.

Az első éjjel háromszor támadtak a repülők.

Nekem teljesen ismeretlen volt ez és minden alka-lommal leszaladtam a szállodából, hogy végig-nézzem a támadást. Csak fényezőróink mű-ködését és védőágyuink tüzeit láttam. Két nap-mulva ismét négy francia jelent meg a város felett. Én ekkor a tengerparton voltam. Két re-pülőnk azonnal felszállott. Az egyik az olasz part irányában csakhamar eltűnt, a másik re-pülőgép pedig a tenger felett harcra elegyed-tett az ellenséges gépekkel. Néhány perc mul-va borzadva láttuk, hogy az egyik repülőgép imbolyogva lefelé ereszkedik, a tenger felett rövid időre még egyensúlyba kerül, azután belezuhan a vízbe. Egy embert láttunk az olasz part felé uszni, de hamarosan eltűnt szemünk elől. Mi valamennyien, akik ezt az izgalmas légitusát láttuk, szentül meg voltunk győződve, hogy az egyik francia repülőgép zuhant a ten-gerbe és őszintén szólva sajnáltuk a bátor el-lenséget. Egyszerre két torpedóhajónk és ne-hány monitorunk fut ki a tengerre, hogy segít-ségére siessenek a szerencsétlenül járt repülő-nek. Az egyik torpedóhajónk nemsokára visz-sza is tért félárbóca bocsátott lobogójával. Délután azután megtudtuk, hogy a francia re-pülő a mi gépünket lötték le s hogy a repülő-tiszt és pilótája a tengerbe veszett.

— Ami leginkább feltűnt Triesztben, az a bámulatos nyugalom, amelylyel a lakosság vi-selkedik. Ha az ellenséges repülők bombákat dobnak le a városra,

senkinek eszébe nem jut, hogy a ven-déglői asztaltól felálljon és kimenjen az utcára. A triesztieket hidegen hagyja ez a pokoli szinijáték.

Este azonban, amikor az olaszok legékiele-nebb rohamait intézték a Hermaidá ellen, ugyszólván az egész lakosság a Riván volt és gyönyörködött a borzalmasan szép játékban.

— Trieszt legrettenetesebb napja augusz-tus 29-ike volt. Ezen a napon intézték a város ellen a legnagyobb repülő-támadást, amelyről a hivatalos jelentés is megemlékezett. Én a Fe-renc József-téren a villamosra vártam. Körül-belül 50 lépésnyire tölem egy ellenséges repü-lőbomba a városházára zuhant. A hatás leirha-tatlan volt. A robbanó bomba hatalmas légnyo-mása a földre dobott. A következő másodperc-ben egy másik bomba a négyemeletes tőzsde-épületre zuhant. A bomba az egész négy eme-leten keresztül furódott, a pincébe hatolt, de nem robbant fel. S ez szerencse volt, mert el-lenkező esetben Trieszt legszebb része elpusz-tul. Ennek a napnak emlékére egy kötőrmelék-et hoztam magammal.

— Szeptember 2-án engedélyt kaptam, hogy a szűkebb haditerületre utazzam a fiam-hoz. Az utat munición vonaton tettem meg. — Örömmel volt, hogy azon a frontrészen kizáró-lag magyar szót hallottam. Magyar fiuk védik

a frontrészt s ez bizalommal tölthet el min-denkit. Az utvonalat állandóan tűz alatt tar-ják az olaszok, de ez cseppet sem zavarja a kato-nákat. Olyan nyugodtan, olyan egykedvűen végzik munkájukat, mintha csak nyugalom vol-na. Az olasz repülők fáradozásain pedig na-gyokat mulatnak a magyar fiúk. A katonai ha-tóságok lekötelező szívéllyességgel fogadtak. Tiszti lakást kaptam, nagyszerű tiszti ellátás-ban részesültem. De nemcsak a tisztokról, ha-nem a legénységről is nagyszerűen gondos-kodnak a parancsnokságok. Két régi vasuti mozdonyból ivóviz sterilizátort rögtönöztek s így a katonák mindig jó élvezhető vizet kapnak, sőt jeget is gyártanak.

— Laibach környékén megtaláltam a fia-mat. Gázmérgezést kapott és betegen feküdt. Parancsnoksága szabadságot engedélyezett nekí s így mindketten hazajöttünk.

Engedélyezte a kormány a kiviteli vámot.

— 9470 vagon árut vittek ki Aradról. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az Aradi Közlöny megírta, hogy a város jövedelmének fokozására az adóközigondoló bi-zottság a kiviteli vámok megteremtését propo-nálta. Ennek a nagyjelentőségű közgazdasági és pénzügyi tervnek meg kellett nyerni a kor-mányhatóságot is és mint értesülünk Barabás Béla főispán el is jár az illetékes miniszte-rumoknál, ahol azt a választ nyerte, hogy elv-ben nem idegenkedik a kormány egy ilyen vá-rosi jövedelemnek az engedélyezésétől, de pontos adatokat követel, mielőtt még a törvény-hatóság a vámok életbeléptetéséről szóló ok-mányt felterjesztené. A végleges engedélyezés előtt azonban felhatalmazást adott a miniszter, arra, hogy a közigazgatási bizottság foglaljo-zzék a kérdéssel és felterjesztést intézzen hozzá az ideiglenes életbeléptetés iránt.

A város tanácsának megkeresésére a máv. fizetvezetősége utasította az aradi raktárfő-mökséget, hogy az aradi vasutállomás kiviteli for-galmáról pontos statisztikát készítsen. Ez a hatalmas és rendkívül érdekes munka elkészült és a rengeteg adat közül a következőket tartjuk érdekeseknek:

Aradról kivitték az elmúlt évben: Borot és mustot 2747 tonnát (egy tonno 10 métermá-za), cukorrépat 1661 tonnát, dohányt 2788 ton-nát, fát 19000 tonnát, vasznat és pamutot 1100 tonnát, lisztet és egyéb őrleményt 11000 tonnát, buzát 3650 tonnát, tengerit 1443 tonnát, zabot 1322 tonnát, petróleumot 639 tonnát, szeszt 1600 tonnát. Teherárúként összesen 94291 tonna, gyorsárúként pedig 3411 tonna került ki a város területéről. Ez 9770 vagon áru.

A tanács úgy tervezi, hogy körülbelül *nyolc-vanazer korona* vámbevétel lesz az új jöve-delmi forrásból. Utasította Lócs Rezső helyet-tes polgármestert, hogy a kereskedelmi ka-marával együtt az elkészült statisztika alapján állapítsa meg azt a vámtarifát, amelynek alap-ján a kivitelre kerülő minden egyes áruért vám lesz kivethető.

TANÜGY.

Felvételi vizsgák a leánygimnáziumban. Az aradi m. kir. állami leánygimnázium igazgató-sága közli, hogy az V. osztály felvételi (külön-bözetű) vizsgálatai szeptember hó 11., 12. és 13.-án, délelőtt 8—12-ig fognak Rákóczy-utca 25. sz. a. megtartatni.

Könyvelőnek készült a Mária Terézia-rend lovagja.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A pályaudvar délutáni forgalmas sietségében feltűnt egy csoport katonatiszt, amint körülvett egy fiatal nagyon szimpla kinézésű hadnagyot. A hadnagy téglavörös paroliju uniformist viselt és kedves kedélyességgel magyarázgatott tisztársainak. Az egyik tiszt közben érdeklődve nyult a fiatal hadnagy bluzához. A gomblyukak között ugyszólván szerényen huzódott meg egy keresztformájú medália. A legszebb, legragyogóbb kitüntetés, amit magyar katona kaphat: a Mária Terézia rend lovagkeresztje...

Megtudtuk, hogy a hadnagy a legérdekesebb katonák egyike a monarchiában. Mikor egy ujságíró bemutatkozott neki és méltóságos urazta, egészen meglepődött, hogy tudja már új méltóságát. Elkértük a névjegyet emlékül. Ez áll rajta:

Baron Artur v. Cumin
Leutnant in der Reserve.

Cumin hadnagy most Ausztriából jött, azért kellett neki német névjegy. Különböző magyar ember és a polgári életben kettős könyvelő.

Cumin hadnagy elbeszéléséből megtudtuk, hogy a háboru elején került ki a kereskedelmi akadémiából s a pénzügyi pályára lépett. Akkor, a kettős könyvvitel birodalmában, bizony aligha gondolta, hogy a legfényesebb katonai karrier áll előtte.

A háboru elején Cumin Arthur, mint a 67. gyalogezred önképtese vonult a harctérre. Nevét két év múltán, 1916. novemberében kapta szárnyára először a hir, amikor páratlanul álló dicsőséges fegyvertényeért a vaskoronarenddel tüntette ki a király. Számos haditudósítás számolt be már a mult esztendő szeptember végén Jasław körüli vívott harcokról. A harc az oroszok egy meglepő támadásával kezdődött, melynek eredményeképpen sikerült behatolniuk jobb és baloldalt a 67-esek állásaiba. A súlyosan fenyegetett terep döntő pontjában Cumin hadnagy állott, aki teljesen magára hagyatva sem vesztette el hidegvérét s két századának egyikét jobbra, a másikat pedig balra fölfeljődtette s embereivel hősiességgel ellentállott az oroszok legádázabb támadásainak.

— Inkább vesszünk oda valamennyien, de pozíciókat mely az egész front rész kulcsa, föl nem adjuk mondotta akkor. Összekötése a mieinkkel már semmilyen irányban nem volt. Parancsot nem kaphatott, de anélkül is tökéletesen felismerte kötelességét. Hidegvérrel rendezkedett be a legvégsőkig menő ellenállásra. Hadnagy ur Cumin önállósította magát, két napon át úgy harcolt bakáival együtt mint az oroszlan s az oroszok, akik már a terep biztos birtokában érezve magukat, nem messze tőle már kettős rendekben vonultak föl, a derék „Cumin-armeét“ semmiáron sem voltak képesek áttörni.

Negyvennyolc óra múlva a hős katonákat már-már halálos kimerültség kezdte meglepni, municiójuk is fogytán volt már, amikor hirtelen fölbukkant egy német tiszt járőr s parancsnoka biztatta a hős szövetségest:

— Bravó, Kamerád! Csak reggel fél 6-ig tartsatok ki, addigra megjönnek a mi csapataink s fölmentünk benneteket.

Némi késéssel reggel félhétre csakugyan megjöltek a németek s a „Cumin frontról hatalmas ellentámadást intéztek az oroszok ellen, csapataikat szétszórták s valamennyi elvesztett állásukat visszafoglalták.

Két óra múlva kijött a rajvonalba Kozák altábornagy, a hadsereget parancsnoka, aki rendkívül meleg, bensőséges szavakkal köszönte meg Cumin hadnagnak az oly nagy jelentőségű pozíció hősiességét megvédelmezését és megtartását.

Böhm-Ermolli vezérezredes tudomást szerelve a bravuros fegyvertényről, magához kérette a hadsereget parancsnokságra a hadnagyot, gratulált neki gyönyörű magatartásához és táviratilag fölterjesztette legfelsőbb, méltó kitüntetésre.

És Cumin hadnagy, akinek közben a németek átküldték a vaskeresztet, négy nap múlva táviratilag megkapta Öfelségétől a hadi ékimenyes vaskorona-rendet. Erdemeit azonfelül Böhm-Ermolli vezérezredes megleghangul napiparancsban méltatta.

Igy került Cumin tartalékos hadnagy mellére a vaskorona-rend.

Most pedig két héttel ezelőtt ugyanezért a kötettségért a király Mária Terézia rend lovagkeresztjével dekorálja. Cumin Artur hadnagy és kettős könyvelő pedig egy hét óta a hősiesség jutalmaként magyar báró.

Cumin hadnagy arra a kérdésünkre, hogy a háboru után visszatér-e a bankhoz s mint báró ismét hasznosítani fogja-e mérlegképes könyvelői képességét — azt válaszolta, hogy még nem döntött s egyelőre évi pár ezer koronát biztosít számára a magas kitüntetés is.

A monarchia legérdekesebb hadnagya a tisztok meleg óvációja közben ült ismét vonatra s Kolozsvár felé tovább utazott mint mondotta: kinéz a román frontra.

EGYESÜLETI ÉLET.

Vidéki hírlapírók közgyűlése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A vidéki hírlapírók országos szövetsége vasárnap délelőtt 10 órakor, Szévi Gyula elnöklésével rendes évi közgyűlést tartotta meg a budapesti kereskedelmi és iparkamara székházában. Ez a közgyűlés igen jelentős határozásokat hozott a vidéki sajtó munkásainak életében. Az aradi hírlapírók bérmozgalmának sikeréből tanulságot merítve, az ujságíróknak ez a hivatalos testülete elhatározta, hogy a hivatásos ujságírók anyagi helyzetének érdekében új utakra indul.

A közgyűlésen ugyanis Lippai Dezső a titkári jelentéssel kapcsolatban rámutatott arra, hogy eddig minden testületi mozgalom hajótörést szenvedett azon, hogy a szövetség tagjai sorában a nem hivatásos ujságírók többségben voltak és ezért azt kérte az igazgatóságtól, hogy a jövőben ilyeneket ne vegyen fel. Majd ismertette az aradi bérmozgalmat, például állította oda a hírlapírók összetartását és szolidaritását, amelyet a lapkiadók nagyarányú fizetés-javítással honoráltak.

Sulik Kálmán egyhanguan elfogadott indítványában egy szindikátus kiküldését javasolta, amely a szövetség olyan átszervezését készítené elő, hogy az az ujságírók anyagi helyzetének megjavítására indítandó küzdelemhez alkalmas hátteret alkothasson. A közgyű-

lés mandátumot is adott a szindikátusnak, hogy a mozgalmat készítse elő, ennek tervezetét pedig egy rövidesen összehívandó rendkívüli közgyűlés elé terjessze. A közgyűlés hosszabb vita után elfogadta az igazgatóságnak azt az előterjesztését is, amelyben felhatalmazást kért egy 250 ezer korona értékű bérház megvásárlására.

(*) **A kereskedelmi testület lefoglalt internátus helyisége.** Az aradi kereskedelmi testület Moor Armin alelnök elnöklésével választmányi ülést tartott, amelyen foglalkoztak a kereskedelmi testület internátusi helyiségének lefoglalási ügyével. A háboru kitörésekor a katonaság kórháznak foglalta le a kereskedelmi testület által fenntartott felső kereskedelmi iskolai internátusi helyiséget, amelyet aztán az aradi főgimnáziumnak adtak át és jelenleg a főgimnázium működik ott. A kereskedelmi testület arra kérte a kultuszminisztert: térítse meg az internátus lefoglalása következtében okozott kárt, évenként mintegy négyezer koronát. Az internátusért ugyanis évenként átlag eminyi bért kap a testület. A kultuszminiszter azt válaszolta, hogy ez a kérdés a hadijog alapján intézendő el. Hajlandó a miniszter a kultuszárca terhére megtéríteni a lefoglalás által okozott rongálódási károkat, ha azokat a polgármester elnöklése alatt összeállítandó bizottság pontosan megállapítja. A kereskedelmi testület választmánya nem fogadja el a miniszter eme döntését és a polgármester által is támogatott új felterjesztésében kérni fogja az okozott összes károk megtérítését. A testület választmánya Barna Tibor felső kereskedelmi iskolai tanulóinak adományozta a megüresedett tandíjlapítványi helyet. A választmány még számos folyó ügyet intézet el.

Százharminc korona Aradon egy mázsa tengeri.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Minden reményünk, számtalan sok közlelmzési bajunk orvosszere, az a hitünk, hogy az ősszel lesz zsirunk, mert az ország kukorica termése elég jó és illetékes helyről azt a határozott kijelentést hangoztatták, hogy a kukorica ez idén csak sertéshizlalás céljaira lesz felhasználható. Ezek az eléggé nem dicsérhető intenciók azonban úgy látszik megfogynak hiusulni azon az egyáltalában nem új törekvésen, amely a háboru alatt abban a formában nyert kifejezést, hogy az ára semminek sem fontos, az lehet bármilyen magas, a fontos az, hogy ára legyen.

Tegnap Aradon a szennyvízvizsgáló telepen hat hold kukorica termés került nyilvános árverésre. Mint ismeretes ezt a telepet kísérleti célokból a földművelésügyi minisztérium tartja fenn oly módon, hogy annak jövedelmei az összes kiadások levonása után, a várost illetik. A meghirdetett árlejtésre igen sok aradi gazdag gyűlt össze és részt vett azon a város is. Különös érdeklődést mutattak azonban a tengeri iránt az aradi hentesek és így érthető, hogy olyan horribilis árakat fizettek egy-egy hold terméséért, amelyet ha útszámítunk a morzsolt kukorica maximális árára, akkor nem egyszer, hanem háromszor kell megbüntetni mindazokat, akik a hallatlan nagyságu összegeket azon a licitáción két kézzel dobálták.

Egy katasztrális hold kukorica terméséért, amely morzsolt állapotban maximálisan tizenhárom-tizenöt métermázsa, ezernyolcszázötven koronát kapott az átverelő állami intézet és ha szakértők szavának hinni lehet, akkor ez esetben egy métermázsa kukoricáért száz-

harminc-száznegyven koronát adtak a vevők. Vajon ha ilyen takarmánnyal hízalják a sertést, akkor lesz-e olyan hadi milliomas, aki zsirt tud majd vásárolni december hónapban? Mit ér az Országos Közélemezési Hivatal minden jóakarata és a fogyasztó közönséget védő intézkedése és intenciója, ha nyilvánosan, egy állami intézmény keretében ilyen hallatlan módon drágítják meg már eleve azt a feltétlen szükséges zsirt, amelyért ma olyan harcot kell vívni egy-egy zsirelrejtővel, mint hős katonáknak az olaszokkal.

A hadsegítési és népjóléti célokat szolgáló új nyereségek jegyzése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A közgazdasági irodalom rég elfogadta a tételt, hogy a „nyereségek a modern játékszenvedély biztosító szelepe”. És éppen a Magyar Szent Korona Országainak Vörös Kereszt Egylete által most kibocsátandó, hadsegítési és népjóléti célokat szolgáló új nyereségek kölcsönre vonatkozó törvényjavaslat indoklásában találóan hangsúlyozhatta Grátz Gusztáv dr. pénzügyminiszter, hogy „hasznos dolgot cselekszünk”, ha a játékszenvedélyt „hadsegítési és népjóléti célokra használjuk ki.” Hogy egy axiómával éljünk, „a játékszenvedély nemesisére” kell törekedni. Ha már számolni kell e szenvedélyvel, igyekeznünk kell azt a köz javára helyes mederbe terelni. Az 1917. évi XII. tc. alapján a Magyar Szent Korona Országainak Vörös Kereszt Egylete által kibocsátott 1,200,000 darab egyenként 40 korona névértékű és 80 koronával törlesztésre kerülő nyereségek köztvényéből álló kölcsön készpénzeredménye hadsegítési és népjóléti célokra szolgál: a Vörös Kereszten kívül a hadigondozás céljaira az Országos Hadigondozó Hivatalnak, a rokkant honvédtisztek, tisztii özvegyek és árvák segélyezésére létesített „Szurmay Sándor alap” gyarapítására a m. kir. Honvédelmi Miniszternek, valamint az ipari és kereskedelmi alkalmazottaknak a tüdővész elleni védelmére létesítendő intézmények céljaira az Országos Munkásbetegsegélyező és Balesetbiztosító Pénztárnak, az általa létesítendő kórház építési és felszerelési költségeire a Budapesti Poliklinika Egyesületeknek, végül alapítványszerűen kezelendő összeg formájában a Magyar Közművelődési Egyesületeknek rendelkezésére bocsátatik. A lapunk mai számában közölt prospektus részletező felvilágosítást nyújt ez új és bizonyára népszerűvé váló nyereségek jegyzésének módjáról, a tizenegyszer egy-egy millió koronás, tizenkilencszer félmillió koronás és többször százezer koronás, évek hosszú során át rendszeresen kifizetendő nyereségek hosszú sorozatáról; az aláírási határidő 1917. szeptember hó 10-én kezdődött és 15-ig tart, közli továbbá a jegyzési helyeket, majd végül bejelenti, hogy miután a sorsolási terv biztosítására szolgáló alap a m. kir. állampénztárnál készpénzben befizettetett, a m. kir. pénzügyminiszter ur az 1917. évi XII. tc. 2. paragrafusában nyert felhatalmazás alapján az állam nevében feltétlen kötelezettséget vállalt a sorsolási terv szerint való nyereségek kifizetésére. Az összes nyereségek köztvények a sorsolási időtartam utolsó évében a névérték kétszeresével vagyis 80 koronával kerülnek beváltásra.

Az ARADI KÖZLÖNY

már a kora reggeli órákban kapható minden nagyobb papírkereskedésben és dohányüzletben :-)

Revízió az aradi pénzügyintézeteknél.

(A Pénzügyintézeti Központ h. igazgatója Aradon.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az aradi pénzügyintézetek körében nagy érdeklődéssel fogadják a holnap Aradra érkező Windisch Hermant, a Pénzügyintézeti Központ helyettes igazgatóját, aki tudvalévőleg hosszú időn keresztül az Osztrák-Magyar Bank aradi fiókjának volt helyettes főnöke. Windisch igazgató azért jön Aradra, hogy a Pénzügyintézeti Központ megbízásából revízió alá vegye a nagyobb aradi pénzügyintézetek ügykezelését. A Pénzügyintézeti Központ alapszabályai ugyanis köteleességé teszik az intézetnek, hogy évenként revízió alá vegye az ország összes hitelintézeteit. Azok a takarékpénztárak és bankok, amelyek kölesont vesznek igénybe a Pénzügyintézeti Központnál, kötelesek alávetni magukat a revízióknak, míg ellenben azok az intézetek, amelyek semmiféle anyagi nexusban nem állnak a Pénzügyintézeti Központtal, csak akkor engedik meg a revíziót, ha akarják; erre ugyanis nem kötelezhetők. Valószínűleg nincs olyan rendszeresen vezetett intézet az országnak, amely alá ne vetné magát ennek a vizsgálatnak, mert ez igazolhatja legfényesebben az ügymenet irányítását és a kezelés kifogástalanságát; ennek dokumentálására minden pénzügyintézetnek jó híre érdekében is szüksége van.

Az elmúlt hónapokban, amikor az aradi nagyobb pénzügyintézetek vezérigazgatói tisztelegtek a Pénzügyintézeti Központban, Windisch Herman helyettes igazgató megkérdezte tőlük, hogy mikor óhajtják magukat alávetni a revízióknak. Az aradiak azt felelték, hogy leghelyesebb volna, ha a félévi mérleg elkészítése után történne ez meg, mert akkor már kevesebb a munka az intézeteknél. Ez az előzménye annak a látogatásnak, amelyet Windisch Herman egy revizor kíséretében a most közelebb napokban fog megtenni az aradi intézeteknél. Tudomásunk szerint az összes aradi bankok és ta-

karékpénztárak készséggel tárják fel üzleti könyveiket a Pénzügyintézeti Központ revizorának. Azért kezdi a Központ a vizsgálatot a nagyobb intézeteknél, szóval azoknál, amelyek voltaképpen nem is volnának kötelezhetők könyveik feltárására, hogy a közönség körében ne legyen ennek büntetés látszata. Ugyanis, ha először a kis intézeteket vennék revízió alá, akkor a publikum önkénytelenül is valamely retorziós intézkedésre vezetné ezt vissza, illetőleg olyan magyarázatot adna az ügynek, mintha egy-egy kis intézetnél súlyos zavarok merültek volna fel és ez teszi szükségessé a revíziót. Önkénytelenül felmerül az a kérdés, hogy mi történik akkor, ha a revízió rendetlenséget állapítana meg valamelyik intézet ügymeneténél? Ugy informáltak bennünket, hogy ez az eset csak azoknál az intézeteknél járna kellemtelen következményekkel, amelyek hitelt vesznek igénybe a Központtól. Ezek ugyanis több hitelben nem részesülnek.

Aradon különben már néhány héttel ezelőtt folytatott a központ revíziót a Viktória Takaré- és Hitelintézetnél és mindent a legnagyobb rendben talált. A vizsgálatot a Viktória vezetősége kérte ügyfelei megnyugtatása céljából. Annak idején ugyanis a Viktória csaknem valamennyi felmentett tisztviselőjét váratlanul behívták és akkor az a hír volt elterjedve, hogy ez az intézkedés a pénzügyintézetel szemben büntetés számba megy. Nehogy a közönség körében meggyökeresedjék ez a tévhit és nehogy bárki is azt higgye, mintha az intézet ügymenete zavarok közé jutott volna, az igazgatóság megkérte a revízió lefolytatására a központot, amely a legteljesebb rendet konstataálta a Viktóriánál és ezt írásban is közölte az igazgatósággal.

Magyar szülők — a magyar hitoktatásért.

Kaptuk a következő levelet: Tisztelt szerkesztő ur! Örömmel olvastam az „Aradi Közlöny”-ben, hogy a magyar görög katolikusok ügyének rendezése folyamatba tétetett, s ezzel egyidejűleg már is megvan engedve, hogy olyan vidéken vagy városban ahol a magyar görög katolikus hitoktató nem áll rendelkezésre a magyar érzelmben nevelt magyar görög katolikus szülők gyermekeit a római katolikus hitoktató köteles tanítani.

Ezzel szemben sajnos, azt kell tapasztalnunk, hogy a saját óhajunkra az elemi iskolákban a római katolikus hitoktató által magyar érzelmben nevelt gyermekeinket a közép és felsőbb iskolákban tiltakozásunk ellenére — mert Aradon magyar görög katolikus hitoktató nincs, rákényszerítik arra, hogy az aradi román érzelmi görög katolikus paphoz, vagyis olyan hitoktatóhoz járjanak hittanra, aki a magyar nyelvet nem szívből, hanem csak kényszerből beszéli és tanítja és érzelmeit a magyar görög katolikus szülők gyermekeivel — mert a román nyelvet nem beszélik — érezteti.

Miért nem akadályozzák ezt meg illetékes helyen és miért engedik elintézetlenül heverni egyeseknek erre vonatkozó kérelmeit, vagy miért nem találnak utat arra, hogy ott, ahol magyar görög katolikus egyház és annak magyar

érzelmi hitoktatója nincs, a görög katolikusok a római katolikus vallásra áttérhessenek.

Bár isten előtt mindegy, hogy melyik egyházban mondjuk el imánkat, de mint magyar érzelmi szülőknek a szívük nem vonz az aradi román görög katolikus egyház látogatására s gyermekeinket is, akik már szívünk érzelmeit előrokkolták, erre kényszeríteni nem bírunk, sőt midőn a hitoktató román pap elrendeli, hogy a saját nyelvükön tartott isteni tiszteleten megjelenjenek, elszorul a szívünk, midőn gyermekeink azon kérdést intézik hozzánk, hogy miért neveltük idáig a római katolikus vallásban magyar érzelmben, ha most kötelesek a románul tartott istentiszteleteken megjelenni és miért nem látogathatják továbbra is a római katolikus egyházat, amelyet oly nagyon szeretnek és miért nem eszközöljük ki, hogy ezentul is azok a jó és nyájas római katolikus tisztelendő bácsik tanítsák, akiktől ők annyi lelki jót és hasznosat tanultak.

Gyermekeink érdekében tisztelettel kérem a szerkesztő urat, hogy ügyünkre felkárrolni és annak utat törni sziveskedjék, hogy legalább gyermekeink oktatása a román hitoktató kezéből kivéssék. Előre is fogadja hálás köszönetem. Egy magyar görög katolikus.

Olvassa naponta

Az „Aradi Közlöny” apróhirdetéseit. Hétköznap 50—60, vasárnap és ünnepnap 100—120 különféle apróhirdetés található az „Aradi Közlöny”-ben.

Kerenszky diktátor elcsapta Kornilov főparancsnokot.

Erkezett reggel 3 órakor.

Stockholm. A Pétervári Távirata-Ügynökség jelenti: Kerenszky miniszterelnök a következőket tudatja: Szeptember 8-án Lvov dumatag Pétervárra érkezett és Kornilov generalisszimusz nevében felszólított, hogy adjam át az egész polgári és katonai hatalmat Kornilovnak, aki tetszése szerinti új kormányt fog alakítani. Lvov e felszólításának hitelességét maga Kornilov tábornok is megerősítette egy velem folytatott beszélgetésben, amely a Pétervár-vezérkar egyenes telefonvonalon folyt le. Minthogy a személyemben az ideiglenes kormányhoz intézett felszólításban az ideiglenes kormány a lakosság bizonyos köreinek azt a kísérletét látja, hogy az ország súlyos helyzetét kihasználja oly célból, hogy ezzel a forradalom hódításaival ellentétes állapotot teremtsen, szükségesnek találja, hogy megbizson engem, hogy a haza, a szabadság és a köztársasági uralom javára megtegyem a mulhatatlanul szükséges sürgős intézkedéseket és a legfőbb hatalom és polgároknak a forradalom által kivívott jogai ellen intézett összes merényleteket csirájukban elfojtsam. Ezért az ország közrendjének fentartására megteszem mindazon intézkedéseket, melyeket a lakossággal megfelelő időben tudatni fogok, egyidejűleg megparancsolom, hogy

1. Kornilov tábornoknak, hogy adja át állását az északi fronton levő hadseregek főparancsnokának, amely front elzárja a Pétervárra vezető utat és Klembovszky tábornoknak, hogy vegye át a generalisszimusz ügykörét azzal, hogy Pskovban maradjon,

2. Pétervár városára és kerületére kimondom a hadiállapotot és az összes polgárokhoz azt a felhívást intézem, hogy nyugodtan viselkedjenek, amint azt a hadsereg és a flotta érdekei megkívánják, és hogy higgadtan és hiven teljesítsék kötelességeiket, hogy a hazát a külső ellenségtől megvédjék.

H I R E K.

— **Elküntetett tábori lelkész.** Az orosz, majd román fronton a sebesültek körül szerzett buzgó fáradozásáért Génea Demeter milovai tábori lelkésznek Ferenc Szalvátor főherceg a Vörös Kereszt hadioktóményes II. osztályú díszérem díjmentesen adományozta.

— **Hősi halál.** Szomorú híradás érkezett ma egy aradi családhoz. Bukovinából jött a hír Kerpel Vilmos dr. főorvoshoz, hogy sógora Hercfeld Sándor a 33. gyalogezred 26 éves őrmestere a bukovinai Franzthalnál ellenséges gránáttól találva hősi halált halt. A házi ezred vezér őrmesterét bajtársai Franzthalban külön sírban helyezték örök nyugalomra. Hercfeld Gyula aradi kereskedő fiát gyászolja a hős őrmesterben. A mélyen sujtott család iránt nagy a részvét.

— **Vissza kell adni a vásárlási bizonyítványokat.** Felhívom mindazokat, kik gabonavásárlási igazolványt váltottak és gabonát azzal nem vásároltak, hogy ezen vásárlási igazolványokat folyó évi szeptember hó 15-ig bezárólag a városi közlelmezési hivatalba annál inkább szolgáltatassék be, mert ellen esetben a be nem szolgáltatott vásárlási igazolványban feltüntetett mennyiség erejéig ellátottaknak fognak tekintetni. Varjassy Lajos polgármester.

— **130 sertést kapott a város.** Barabás Béla főispán legutóbbi budapesti útja alkalmával kieszközölte a Közlelmezési Hivatalnál, hogy az Aradi Sertéshizlakó telepén hizó sertésekből 130 darabot átenged Arad közönségének. A telep vezetősége a sertéseket ma bocsátotta a város rendelkezésére, a közlelmezési hivatal pedig eladta a henteseknek a hus kiürítése céljából. A zsirt a henteseknek át kell szolgáltatniok a városi közlelmezési hivatalnak. A sertések felét ma vágták le, a másik fele pénteken kerül levágásra.

— **Liszt kiosztás.** Közhírré teszem, hogy a csütörtökön kezdődő liszt kiosztáson kettő rész nullás- és egy rész kenyérliszt adatik. Egy adag súlya 1560 gramm és annak kiesinybeni eladási ára a kereskedőknél 175 fillér. A közlelmezési hivatal vezetője.

— **A téli záróra.** Budapestről telefonálja tudósítónk: A kereskedelmi és belügyminiszterium most készíti elő a szénfogyasztásról és a téli záróráról szóló rendeleteket. Szeptember 17-én a téli időszámítással egyidejűleg életbe lép az új záróra rendelet is, amely egységes országos zárórát állapít meg a színházak, mulatóhelyek, vendéglők és kávéházak számára. Ez a záróra tízenegy óra lesz. A rendelet nem fogja elhárítani a mulatók és a mozik fűtését, de takarékoságra fogja inteni a tulajdonosokat. Takarékoskodni kell a magánlakásokban is. Három szobánál többet fűteni és világítani egyszerre nem lesz szabad. A világítás korlátozására nézve a villany- és a gőzgyárak számításai lesznek irányadók, mert nem egészen bizonyos, hogy a villany és a gázlángok korlátozása széntakarítással fog-e járni.

— **Tűz.** Ma este hét óra tájban a Vilmos császár-ut 3. szám alatt levő városi gabonarakárban, amelyet Adler Andor bérel, tűz ütött ki. A raktárban, mintegy háromszáz vagon gabona van felhalmozva, de a tűz szerencsére nem itt keletkezett, hanem a zsák raktárnál, ahol szintén csak kisebb károkat okozott, mert mielőtt nagyobb veszedelemmé fajult volna, sikerült eloltani. A raktárban orosz foglyok dolgoztak, akik munkájuk közben cigarettáztak és valószínű, hogy egy cigarettavégtől keletkezett a tűz, mely ötszáz korona értékben zsákokat hamvasztott el.

— **Mi fogta el a kórház tolvaját?** Kaptuk a következő sorokat: Tisztelt szerkesztőség! Az Aradi Közönyben e hó 5-én „a kórház tolvaja” cím alatt közölt hírre vonatkozólag vagyok bátor értesíteni, hogy a tolvajt nem a detektívek, hanem én csíptem el. Parancsnoknak, Földes Béla dr. főhadnagyának az elfogatás után előállítottam és csak azok megtörténte után vittük a dolgot a rendőrségre. Számtalan tanukkal bizonyíthatom fenti állításaimat. Tisztelettel Teodorovics Nikodén, szolgálattelvő altiszt.

— **Konyvahulladékok felhasználása.** A m. kir. földművelésügyi miniszter ur rendelete folytán felhívom a város lakosságát, hogy az egyesek háztartásaikból kikerülő mosók és

egyéb konyvahulladékok sertések eltartására gazdaságosan felhasználni hazafias kötelességének tartsa és ezen anyagokat, amennyiben saját állataik etetésére nem használják fel, úgy más állat tartó, különösen sertést hizlaló gazdák rendelkezésére bocsássák. Varjassy Lajos polgármester.

— **A vasuti élelmiszerkiosztás hibái.** Kaptuk a következő levelet: Igen tisztelt szerkesztő ur! Nagyon szépen kérem a tisztelt szerkesztő urat, lenne szives leveletem közölni, amiért előre is fogadja többek nevében hála köszönetemet. A mostani nehéz beszerzési viszonyoknál a városi ellátásban nem részesülők részére a vasutak külön beszerzési csoportot létesítettek, ennek a főcélja az lenne, hogy az alkalmazottak élelmiszerrel való ellátása és annak rendes időben való szétosztása minden torlódás nélkül rendben történjék. Ezt látjuk most a városi élelmiszernél is, ahol egy kis gondolkodással oda jutottak, hogy a lakosság minden torlódás nélkül kapja meg az üzletekben a részére járó adagokat. De sajnos, a vasutnál arra nem gondoltak, hogy a kiosztásnál itt is valami rendszert kellene csinálni. Az intézményt elnevezték a vasutnál jóléti bizottságnak, de a jólétet a szegény állomási személyzet nem élvezheti. Csak azt kapja, amit ott már nem akar senki sem megvenni: legtöbb esetben semmit sem. A lisztet és a cukrot még elég rendesen megkapják, ha a kiosztás rendszeresen történne. Így azonban nagyon sokan napokat kell, hogy áldogáljanak a cugos raktárhelyiségben, míg nagy toladással sorra kerülnek. Az ácsorgás kellemetlensége természetesen a legnagyobb részben az asszonyoknak jut, mert férjeik szolgálatot teljesítenek. Ha azután férjük haza megy ebédelni, ebédet nem talál, mert hisz felesége az élelmiszer beszerzésénél tölti el az egész napot sokszor eredménytelenül. A most közeledő őszi és téli idő előtt feltétlenül javítani kellene ezen a tartathatlan állapotban. Ugy, ahogy a város tudott segíteni azon, hogy az élelmiszerek beszerzésénél a tolongás megszűnjék, úgy a vasutnál is lehet találni megfelelő megoldást. Ha másképp nem, akkor egyelőre legalább úgy rendezhetnék a dolgot, hogy az 1400 személy ne összevissza menjen, hanem osszák be számszerűt és állapítsák meg, hogy naponta a kiosztás mely számig történik. Teljes tisztelettel egy vasutas.

— **Nem lehet előre megrendelt áru a piacon.** Arad város polgármesterének 9392/1917. számú határozata alapján közhírré teszem, hogy az élelmiszerpiacokra behozott élelmiszereket az eladók a hatóságilag megállapított áron a piacon eladni tartoznak, a már eladott, vagy előre lefoglalt árakat a piacon tartani nem szabad, azok onnan nyomban elszállítandók. Miután megállapítást nyert az, hogy az elővásárlási tilalmat egyesek megrendelési cédulák kiállításával igyekszének kijátszani, az ilyen cédulák kiállítását ezennel betiltatott. Figyelmeztetem a város lakosságát és az élelmiszerárusokat, hogy a fenti rendelkezéseket pontosan tartsák be, mert annak betartását közegeim és a polgári piaci biztosok a legszigoribban fogják ellenőrizni, s annak áthágóival szemben a törvény teljes szigorával fogok eljárni. Green Nándor főkapitány.

— **Rekvirálják a burgonyát.** A hivatalos lap legújabb száma közli az Országos Közlelmezési Hivatal rendeletét, amely a burgonyaforgalmat szabályozza. A rendelet zár alá helyezi az egész termést. A termést saját házi és gazdasági szükségletére visszatartható szüklét megállapítását a Közlelmezési Hivatal a törvényhatóság első tisztviselőjére átruházhatja.

LEGUJABB.

Reggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

Kész a pápa jegyzékére adandó válaszuk.

Koppenhága. Orosz lapok szerint Kerenszky állapota ismét rosszabbodott. Az orosz miniszterelnök orvosai azt tanácsolták, hogy menjen hosszabb szabadságra a Krimhoz ment különben tüdejének meggyógyulásához nagyon kevés a remény. Kerenszky azonban vonakodik orvosai tanácsának eleget tenni, mert mint kijelentette, Oroszország életéről van szó.

Bécs. Az osztrák képviselőházat szeptember 18-ára összehívták.

Bécs. Ausztria-Magyarország és Németország között a pápa jegyzékére adandó válasz dolgában teljes meg egyezés jött létre.

A polgármester által kiállított vásárlási engedély alapján nemtermelő, vagy akinek szükségletét saját termése nem fedezi, jogositva van bárhol közvetlenül vásárolni. A községek október 1-ig kötelesek az el nem látott személyek számát a burgonyaközvetítő irodának bejelenteni. A Közélemezési Hivatal a főlösleges készleteknek a burgonyaközvetítő részére való kötelező átengedését (rekvirálását) elrendelheti. A rekvirált burgonyáért husz százalékkal kisebb térítési ár fizetendő, míg azoknak, akik főlösleges készletüket felajánlják az Országos Burgonyaközvetítő Irodának, métermázsánként november 30-áig történő szállítás esetében 20 koronát s amely az itt említett minőségnek nem felel meg, vagy nem étkezési burgonyáért 18 koronát térítenek. Az ipari feldolgozás csak külön engedéllyel kezdhető meg.

— **Olaszországban kevés a színész.** Luganóból jelentik: A Riforma Teatrale panaszkodik amiatt, hogy az 1874—1899. korosztálybeli színészeket katonai szolgálatra behívták. A színházulatoknál csak 45 éven felüli színészek maradtak és óriási a hiány tenoristákban, kóristákban, jellem- és operett-színészekben.

— **A Hadifoglyok a valuta javítás szolgáltatásában.** Bécsből jelentik: A legmegbízhatóbb forrásból nyert értesülés szerint a csütörtöki minisztertanácson, melyen csakis a valuta megjavításának módjairól tárgyaltak, megállapították azokat a cikkeket, amelyeknek fokozottabb kivitelével eredményt lehetne elérni. Együttal megállapították azt is, hogy a fokozott kivitel intenzívebb termelést igényel és nagyszámú ipari munkaerő bevonását kívánja. Az utóbbira vonatkozólag a szakminiszterek egyöntetű véleménye az volt, hogy a munkaerőt a hadifoglyoknak kell szolgáltatniok és ezért annak a szükségét hangoztatták, hogy a foglyotáborokat oszlassák föl és a foglyokat bocsássák az ipari üzemek rendelkezésére. A hadügyminiszter ebben a kérdésben még nem foglalt állást.

— **Hivatásának áldozatul esett tábori lelkes.** A szuverén málta lovagrend kórházvonaton teljesített szolgálatot Weber Ferenc gimnáziumi tanár a melki szent-Benedekrendi kolostorból. A derék pap, aki állandóan a betegek között élt, két héttel ezelőtt gyauus körülmények között megbetegedett. Aradon be szállították a katonai járványkórházba, ahol Fischl Ernő törzsorvos gócsóvi vizsgálat alapján tifuszt állapított meg rajta. A gyilkos kór hamar végzett az ötven éves férfival. A hivatásának áldozatul esett papot hétfőn délután 3 órakor temették katonai pompával.

Luganó. A Stefani ügynökség jelenté utólagosan, hogy augusztusban Udinében egy munició raktár légbe repült, mely alkalommal számos polgar és katona halálát lelta.

Zürich. Washingtonból jelentik, hogy legközelebb Európába jönnek az amerikai szenátorok és képviselők, hogy az entente országok állapotairól személyesen meggyőződjenek.

Bern. Svájci olasz lapok értesítő szerint, Anglia valamennyi szerződését felmondotta december 31-ikére a svájci munició szállítóknál.

— **Gázár-emelés.** Zágrábról jelentik: A város tanácsa a gáz árát köbméterenként 32 fillérről 40 fillérré felemelte; a koksz árát ugyan csak a város métermázsánként 12.— koronára emelte fel. Zágrábnak kerekén 80 ezer lakosa van.

— **Forró olajjal dolgoznak az angolok.** Hágából jelentik: A Nieuwe Courant szerint egy francia lap azt közli, hogy az angolok egy német csapatot körülfartak és azután forró olajjal végigöntötték, úgy hogy csupán megsebesedett holttesteik maradtak meg.

— **Köszönetnyilvánítások.** Az aradi anyavédő egyesület segélyezésére: Beliczey Gézáné 23 darab csecesemő kelegyét, Nachtnébel Gyuláné 33 drb. csecesemő kelegyét, Kisjenői járási főszolgabíró 30 kor. 91 fillért, Bing János 20 kor., Kalmár József számla engedmény címén 18 kor. 98 fill., Stol Béla számla engedmény címén 18 kor. 50 fill., Schwartz Zsigmond számla engedmény címén 33 koronát adományozott. A nagybecsü adományokért ez uton is köszönetet mond az aradi anyavédő egyesület nevében Kintzig Jánosné elnök, Keller Lajos ügyv. főtitkár. — Az aradi Fehér Kereszt gyermekvédő egyesület által fenntartott csecesemő intézet és tápkonyha segélyezésére: Hüvös László Budapest 5 kg. Caphocalt, Mairovitz Mór és fia egy waggon tüzfát, Seidner Bernát és fia Marosborsa 5000 kgr. tüzfát, Hazai Fatermelő R.-T. 4 m. tölgyhulladékot, Aradi Világítási és Erőátviteli R.-T. 10 mm. pírzenet adományozott. A nagybecsü adományért ez uton is köszönetet mond az aradi Fehér Kereszt gyermekvédő egyesület nevében Leitner Ernő dr. h. elnök, Keller Lajos ügyv. főtitkár. — Boda Erzsike egy megtartott műkedvelő előadás tiszta jövedelmeként befolyt összeget 18 koronát adományozott az ezred rokkant-alapja javára. A nemesszivü adományért ez utal mond köszönetet a pótzászlóalj parancsnokság. — Szili Jenő és neje Gyuri fiuk születése alkalmából 200 koronát adományoztak az izr. nőegylet javára, amely nemesszivü adományért köszönetet mond az elnökség.

— **Izr. ünnepekre imakönyvek Kerpelnél.**

— **Az iskolai beiratás alkalmával** ne mulasszák el az aradi és vidéki szülők a megszokott jó bevásárlási forrást Fischer Nagyáruházat Szabadság-tér 12 szám alatt felkeresni ahol a legnagyobb választékban gyermek ingek, kalapok, harisnyák, fiu és leány sapkák, iskola táskák és minden egyéb cikkeket a legjutányosabban beszerezhetnek!

— **Könyv- és zenemű ajándékok Kerpelnél.**

Ribot nem tudott kormányt alakítani.

— Saját tudósítónk telefonjelentése.

Genf. Párisból jelentik: A miniszteri tárcák átvételére felkért politikusokat Ribot értekezletre hívta össze. Minthogy Poincare kijelentette, hogy a szociálista csoport nélkül nem vehet részt a kormányban, Ribot visszaadta megbízatását Poincare elnöknek.

Genf. A francia kormányválságot illetőleg azt hiszik, hogy az elnök Painlevét fogja megbízni kormányalakítással, azt is valószínűnek tartják, hogy ebben az esetben Burgeois Leon lesz a külügyminiszter és így a kormánynak sikerülni fog többséget kapni.

Genf. A párisi leleplezési botrányok folyton fokozódnak. A legújabb affér központjában Baló pasa áll, aki rendkívül gazdag ember és az ex kedvének bizalmas barátja. A Le Journal igazgatója Humbert most, már elismeri, hogy Balótól 5% millió frankot fogadott el. Balónak mindazonáltal a lapra semmi befolyása sem volt. Párisban óriási érdeklődéssel, egyben meglepődéssel fogadták e leleplezést és ép oly élénk érdeklődéssel várják ennek folytatását és következményeit.

FIGYELMEZTETJÜK lapunk t. olvasóit

hogy a lapkihordóktól ujságot vásárolni, vagy náluk a lapra előfizetni szigorúan tilos. Aki ezen óvást figyelembe nem veszi, büntetendő osekeményt követ el :-:

TÖRVÉNYKEZÉS.

Ítélet a perecsényi bűnügyben.

— Saját tudósítónk telefonjelentése.

Ungvárról jelentik: Egy heti tárgyalás után a kassai hadbíróság a nagy szenzációt keltett perecsényi bűnügyben tegnap hozta meg ítéletét.

A tárgyalás ötödik napján a vád- és védbeszédre került a sor. A katonai ügyész beszédét azzal kezdte, hogy a politikai hatóságok súlyos bűnéről nem akar a hadbíróság előtt beszélni, de a tárgyalás adatainak felhasználásával meg fogja tenni a szükséges lépéseket, hogy kötelességüket rosszul teljesítő közigazgatási hatóságok és a Bantlingár urai a polgári bíróság előtt feleljenek embertelen eljárásukért és középkori rémregénybe beillő bűneikért. Ezután hosszasan megindokolta vádját és Vedényi századosnak, aki indolensen elmulasztotta kötelességének teljesítését, Tóth szakaszvezetőnek pedig, aki az embertelen parancsokat végrehajtotta, példás megbüntetését kéri.

Vass István védő, a tárgyalás egész anyagát felölelő védbeszédében bizonyította, hogy a perecsényi borzalmakért a politikai hatóságokat kell felelősségre vonni, ők a főbűnösök, a szakaszvezető csak közege volt a gyárigazgatónak. Tóth, mint katona parancsot teljesített, Reichert gyárigazgató írott listája alapján hajtott végre a büntetéseket.

Bár a vád minden egyes pontja beigazolódott, az ítélet mégis váratlanul enyhe. A hadbíróság Tóth Károly szakaszvezetőt személyes szabadság korlátozása és súlyos testi sér-

Az új Magyar Vöröskereszt sorsjegyek

kedvező részletfizetések mellett jegyezhetők az

Aradi Hitelbank és Takarékpénztár Részvénytársaságnál,

Salacz-utca 6. szám. Telefon 462. Az első részlet befizetése után a tulajdonos már játszik az

egy millió koronás főnyereményre

tés miatt öt hónapi börtönrre ítélte, amelyet a vizsgálati fogsággal hitöltött és Vedényi Antal századost a bíróság felfüggesztette. A bíróság az indoklás szerint a századost azért mentette fel, mert az nem volt az emberkinzások színhelyén, mert nem ment hozzá panasszal senki sem és mert Tóth szakaszvezető cselekedeteinek elbírálására nem volt elég kritikai ítélete. A katonai hatóság az ítélettel a maga részéről befejezte az ügyet, de az ítélet indoklása kimondja azt is, hogy a perecsényi emberek kinzásáért az ungmegyei polgári hatóságok is felelősek és előreláthatólag ezek ellen is megfognak indítani az eljárást.

§ Nem lesznek ügyvédhelyettesek. Budapestről telefonálja tudósítónk: Az ügyvédhelyettesek és ügyvédjelöltek országos szövetsége ma tisztelettel Grecksák Károly igazságügyminiszternél, kérve az ügyvédhelyettesi intézmény eltörlését. Az igazságügyminiszter azt válaszolta, hogy szerinte is elvesztette ez az intézmény a létjogosultságát és megígérte, hogy az idevonatkozó törvényjavaslatot még ez év októberében a Ház elé terjeszti.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

= Meghívó az Aradhegyaljai Szőlőgazdák Egyesületének 1917. évi szeptember hó 18-án délelőtt 10 órakor Aradon, a vármegyháza kistermében tartandó rendkívüli közgyűlésére. Tárgysorozat: 1. A hordóbiány pótlása. 2. Bortermésünk jobb értékesítése. 3. Finomabb boraink Németországba való kivitelének lehetővé tétele. 4. Esetleges indítványok. Arad 1917. szeptember 7. Az elnökség. A közgyűlésen nem egyesületi tagok is részt vehetnek. 6158

A szerkesztésért felel:
Stauber József

NYILTÉR.

Az alsósimándi izr. hitközség elnöksége ezúton tudatja az aziránt érdeklődőkkel, hogy a

Dr. Szerde Tivadar és szülei
Scheer Lázár és nejeért

a halálozási ünnepidő alkalmával tartatni szokott istentisztelet s. é. 11-én d. o. 9 órakor fog az alsósimándi izr. imaházban megtartatni.

Simánd, 1917. szeptember 9.

6148

Az elnökség.

CSAK

RÁDIUM

SÓSBORSZESZT

használjunk test és egészség-
ápolásra.

Nagy üveg ára	K. 6.50
Közép üveg ára	K. 3.30
Kis üveg ára	K. 1.20

Gyártja:

A Dunántúli Gazdas. Szeszgyárosok
Szezfinozító Részvénytársasága
Nagykanizsán. 4981

Őszi és téli kalapjaim megérkeztek.

Szives látogatást kér: 6151

Steinfeld Ili,

Szabadság-tér 18. :-: Telefon 531. sz.

Matteine-féle

patkány- és egérintás

új eljárás szerint.

Patkány- és egérintáshoz ajánlok patkány- és egérintőszert. A XX. század legmegbízhatóbb patkány- és egérintőszere, csak patkányt és egeret öl meg, emberre vagy állatra nem veszélyes, tehát mindenütt elhelyezhető.

A patkány- és egérintőszert bacillus ártal:

1 kis adag 2-300 patkány kiirtására 12 K.

1 nagy adag 3-600 patkány kiirtására 20 K.

„Matteine“

vegyészeti laboratórium

Arad, Boros Béni-tér 1. szám.

Telefon 10-45. 501

Használt olaj megvételre keresztek.

Tisztelettel értesitem Aradváros és Aradmegye n. é. közönségét hogy a Doák Ferenc-utca 29. szám alatt a volt Üszmadia-féle

vendéglőt

(a Balaton-kávéház mellett) megnyitottam. Kötő konyha. Abonensek elfogadjatnak. Tisztán kezelt italok. Nagyrabecsült pártfogásért esedezik Lőfkovits Rózsika.

Nationalkasszaját,

ha jelenleg nincs használatban és eladni kívánja, forduljon hozzánk, felvilágosítással díjtalanul szolgálunk. National Registrierer Kassen G.m.b.H. Wien, VII., Siebenstern-gasse 31.

Fűrészpör brikett

ismét kapható

Hazai Fatermelő R.-T.

gőzfűrészénél, Boros Béni-tér.

Tenyészkanoz,

elsőrendű mangolica faj, 1 1/2 éves, amíg a készlet tart eladók.

Holländer Sámuel

osermői gazdasága. 6152

FOG. MOHR JEANNETTA

vizsg. fogtechnikusnő

aki 20 éven át a legnagyobb világvárosokban, mint Newyork, Berlin és Bécsben a fogászati téren legjobb sikerrel működtem, tisztelettel értesitem a n. közönséget, hogy helyben: Luther Márton-utca 1. sz. a. 11-ik em. ly a mostani kor igényeinek megfelelő fogászati műtermel-lyitottam, ahol legújabb berlini és amerikai módszer szerint kezelem bete-símet, foghuzás teljes érzéstelenítéssel (fagyasztás útján.) Aranyhidak, arany-oronák, mindennemű kausok fogazatok, szájpadiás nélkül és légkamrával. rany, ezüst, amalgám, porcelán és cement tömések (glombák), mérsékelt dí-lyabás mellett készíttetnek. Becses pártfogását kérve tisztelettel Mohr-lyevettta, vizsg. fogtechnikusnő. Rendelő órák: d. e. 8-12-ig, u. u. 2-7-ig. Vidékiek 24 óráig helyi kielégíttetnek. 401

Alönyös feltételek mellett eladó.

Egy 1450 K. holdas birtok, teljes modern felszerelés új modern uri kastély parkkal és gazd. épületekkel.

Egy 1000 K. holdas birtok fel-szereléssel és gazd. épületekkel. Egy 452 K. hold kintülő lakrésli uri birtok, városhoz 10 km. távolságban, modern felsze-relés és modern uri kastély, vasút és országút mellett.

Egy 930 K. holdas birtok, egy-része erdő, felszerelés nélkül, amely kisebb parcellákban el-adó vagy bérebevehető.

Egy 1060 K. holdas birtok (vas-ut állomással) modern felsze-reléssel bérebevehető. A felsze-relés átvétele nem kötelező.

Bővebb felvilágosítást ad:

Bonyhádi József

Arad, Kapa-utca 47. szám.

D. u. 2-4-ig. 6911

FOG- tömések, aranyból, platina, arany és ezüst, amalgamból és a fog színével azonos porcellánból. =

FOG- aronák, hidak, egész fogsorok szájpadiás nélkül aranyból, pla-tinából vagy porcellánból. =

FOG- kövek eltávolítása, fogas leheri-tése és hibás fogak átállí-tása, valamint javítása.

FOGHUZÁS. Tizenhét éves fogtechnikai gyakorlatom, amely idő alatt Berlin, Lipsee, Brüsszel és Londonban, nemkülönbön Amerikában a legnagyobb fogspeciálitáknál mint assis-tens működtem, továbbá tekintve azt, hogy műtermem a mai kor legkiválóbb műszereivel van felszerelve, elég garanciát nyújt, hogy még a legkényesebb esetekben is a leg-teljesebb mértékben megtekinthesek. Telefon 757. szám. JACOBI GYULA vizsg. fogtechnikus Szabadság-tér 4. Bejárat Eötvös-utca 17.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről.

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk.
Minden szó hirdetési ára 10 fillér. Vas-tagabb betűkkel 20 fillér.
A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.
A legkisebb hirdetés ára 1.20 korona.
Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.
Hirdetéseket délután 4-6 óráig vesszük fel.
A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

„Bajszatlan Publikum”
levele van a kiadóban. 6144

„Magdanka”
jellegére levél ment. Gyula. 6157

35 éves.
gyermektelen özvegy, kinek 1000 korona és berendezett lakása van. Csakis nőstény, jólelkű iparos ember ismeretséget keresi, kiben jóerkölcsű férjre talál. Lehet özvegy, 1-2 gyermekkel is. Csakis fényképes levelekre válaszol. „Mariska” jellegére, kiadóban. 6127

Általános érdeklődés.
Melyik ideális nő leányka lépna be egy piaci mezeget szelvényes leveleivel a Tiroli havasok közé. Az irón a kiadóba „Társaság gyereke” jellegére. 6128

Alkalmazást keres.

Szabász,
teljesen hadmentes, október elsejére állást keres. Levelek a kiadóban „Szolid” jelleg alatt. 6121

Kárpitos munkákat
a legjobban és legolcsóbban készit Link Jakab kárpitos, Hal-tér 18. Kívánatra vidékre is megy. Mindennemű használt és régi butor fizetés gyanánt átvételek. 6150

Úri leány
gyermek mellé állást keres, szeptember 15-re, vidékre is elmegy. Cím a kiadóhivatalban. 6156

Alkalmazást nyer.

Intelligentes
deutsches Fräulein wird zu 2 Kindern sofort aufgenommen, Weininger, Gróf Apponyi-ut 8. 6094

Gyakorlott,
komoly gépirónó felvétetik. Cím a kiadóban. 6132

Mindenes,
ki főzésben jártas, azonnal felvétetik. Attila-tér 4., földszint jobbra. 6123

Keresek
egy mindenes szakácsnőt. Dr. Csillag Ignác, Borosjenő, Aradmegye. 6126

Megbízható
ügyes mindenes, ki önállóan főz, 40 korona fizetéssel azonnal felvétetik. Gróf Apponyi-ut 8., földszint 2. 6093

Kisebb és nagyobb
munkásleányok felvétetnek Ingusz dobozgyárban, Deák Ferenc-utca 20. 6139

Idősebb hölgy szolgá
6 hó 16-ától alkalmazást nyerhet Béthy Lipót és fia könyvnyomdájában. 6147

Tanulóleány virágkereskedésbe
fizetéssel felvétetik Jánosi Károlynál Zrínyi-utca. 6145

Gyakorlott, íróassz,
gyors- és gépirónó, önálló munkaerő, azonnal alkalmazást nyer. Ajánlatok az Aradi Közlöny kiadóhivatalába intézendők. 6090

Vas-
és fűszerüzletomban egy jóerkölcsű nő tanuló felvétetik. Menzler A. Adolf, Pankota. 5476

Négy polgárit végzett

Ügyes fiu fogtechnikus tanulónak felvétetik. Cím a kiadóban. 6081

Nyomdász-tanulónak
felvétetik két fiu, kik a 14. évet betöltötték és legalább 6 osztályt végeztek. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Lakást keres.

Keresek
az Orczy-utcában, vagy annak közelében megbízható helyen, száraz, fűtött, világított, bútorok elraktározása céljából. Ajánlatok szept. 15-ig kiadóhivatalba „100” küldendők. 6124

Kiadó lakás.

Stúdió
utcai butorozott szoba villanyvilágítással, azonnal kiadó. Kossuth-utca 57. 6137

Úri garson lakás
2 utcai, 1 udvari előszoba, fürdőszoba Ferdinánd-utca 7. szám. novemberre kiadó. 6071

Vétel és eladás.

Egy Sebbert-lale
pedálos csapáskormányon jón karban eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 6133

Lakás
tankönyvek, táskák, író- és rajzszerek, a legelőnyösebben szerezhető be Deák Béla könyv- és papírkereskedésében, Forray-utca, Gr. Nádasdy-palota. 4421

Eladó

1 féleres kocsi 2 hajtással és egy nagy bórdivány. Cím: 6zv. Franz Adolfiné, Szemlak. 6122

Árlecska
ezinn lemezekkel, ének és tánc darabokkal jutányos áron eladó. Megtekinthető Demény József tancsművészeti Magyar-pécska, Templom-utca 155. szám alatt. 6138

Hét estés

jó karban levő zongora eladó. Szentlélek gyógyszerár, Totkomsós. 6141

14 karátos aranyat

7 korona 20 fillérig beváltom. Ösv. Beck Mór, Asztalos Sándor-utca 2. 6180

Egy zongora

eladó. Dezső-utca 4c., ajtó 2. 6146

Baromfivás

elleni szar „Tikla” kapható egyedül Vajdits gyógyszerárban, Ferenc-tér. Kis üveg 1-90 kor., nagy üveg 3-50 kor. 2847

Vessék

uraktól levett férfi ruhát, valamint mindenféle egyenruhát a legmagasabb áron. Vidékre is elmegyek. Dieier Ignác, Bocskó-utca 1. 761

Bort órájt

venni aradhegyaljai, nagy mennyiséget ausztriai nagyvándógló. Ajánlatot kér. Cím a kiadóhivatalban. 6110

Eredeti magánj. röt

10-12 lörös, megvételre keresek. Cím a kiadóhivatalban. 6111

14 karátos aranyat

7.40 kor-ért bevált Brandes ékszerész, Jézsef főherceg-ut 12., Lutheránus templom mellett. 6065

Bognár

szerszám és gazdasági faárnk kaphatók Aufrecht Miksa fakereskedésében Arad, Vásár-tér 1. 5613

11-keronát

fizetek egy gram legfinomabb aranyért. Zalogcédlákat a legmagasabb áron vessék. Brandes órá- és ékszerész, József főherceg-ut 12. szám. (Lutheránus templom mellett.) 5513

Finom csomagolású

kapható Winkler József szőlőgazdaságában. Arad Bathyány-utca 11. 5547

Tápla

10 minőségben, nagy és kis mennyiségben, jutányos áron kapható. Irasszék iroda Lovarda-u. 1. szám, telefon 3077, vagy Lázár iroda, Heessing-utca 5. szám, telefon 747. szám. 3203

Egy szép használt gyújtó

2 1/2 lörös motor eladó. B. V. K. Arad Közlöny kiadóhivatalában.

Tágy- és esztergály

területeket érdekel, esetleg felzárkóztatni makrot bármely kis és nagy mennyiségben vessék. Ajánlatot kér. Goldis Kornel, Nádab. 5641

Ingatlan.

Déli-magyarországi,
esetleg Marosmenti, vagy szilvoni birtokot vendok viz mellett. Leveleket „Vadászterület” jelleggel kiadóba kérék. 6134

Birtokot

iparrellel egybekötve vásárolnék. Sűrűs ajánlatokat „Tökepénzes” jellegre kiadóba. 6136

Kirándulókat

vasut és viz mellett bérelnek, esetleg megvesznek. Ajánlatot „Gyere” jellegre kiadóba kérék. 6135

Opálcson

a vilámos megálló közelében egy lakóház pincészszereléssel és 2 kis hold szőlővel. Idei termésel, vagy annálkül eladó. Bővebbet a tulajdonosnál. Sáfraán Samu, Lippakeszi u. p. Teneshidvégut. 6129

Eladó

hámlózás folytán, legkisebb helyen, kitűnő karban levő 3-3 holdas szőlő kormakkal, fűveléssel vagy annálkül. Ügyeztetés egy keftős uriház a pankotai féntőben s elsőrendű termő földel. Bővebbet Pankotában Sebök István urnál, vagy Sebök János urnál Aradon, Veitner János-utca 2. 6142

Megvételre keresek

300-500 holdas birtokot urilakkal. Részletes ajánlatokat kér Scheidl István Arad, Poittra, Mező-utca 9. szám. Ügynökök kizárva. 6125

Eladó ház.

Gizella-utca 3. sz. emeletes bérház, 10 évig adómentes, szabad kézből eladó. Bővebbet ugyanott. 6140

2-3 holdas szőlő

a hegyalján kornával, berendezéssel, szőlővel, vagy annálkül megvételre kerestetik. Ajánlatokat „Hegyalja” jelleg alatt a kiadó továbbit. 6153

5 szobás női magánház

modern berendezéssel, parkirozott fenyves udvarral, külön álló őrös telekkel a belvárosban eladó. Megtekinthető délután 4-5-ig. Cím a kiadóban. 4341

Eladó

Urbán Iván-u. 38. számú sarokház. Bővebb felvilágosítás ugyanott. 6001

Eladó ház

a belvárosban, mely áll 1 négy- és 1 kétszobás modern lakásból, parkirozott udvar és kert. Cím a kiadóban. 6082

Eladó

a városházához közel földszintes magánház, udvarral és kerttel s azonnal átvehető lakással. Cím a kiadóban. 6091

Üzletek.

Egy jóforgalmon
élelmiszerüzlet, beleség miatt azonnal átadó. Bővebbet a kiadóban. 6155

Vegyeskereskedés

és korlátlan italméresi engedéllyel ellátott korecsma, dohányáruda, nagy telek, üzlet-helyiségekkel a legjobb helyen, elhalálózás folytán szabadkésből eladó. Székudvaron a lakásban az özvegyasszonytól és Ujaradon 143. házszám alatt lakó Crisán Tódor nyug. jegyzőnél értekezhetni. 6154

Különféle.

300 hold föld
gözekével való azonnali szántást kiadom. Möricz, Gyér Torontalm. 6149

Zongorát

keresek bérbe. Csillag, Varjassy Lajos-u. 39. szám. 6148

Apróhirdetések

az „Aradi Közlöny” részére felvétetnek a Messenger-boy irodában, Deák Ferenc-u., Berna Béla hirdetési és hírlapirodájában Zsanyi-u. és a Kossuth-utcai papírnyomdában.

Oktatás.

Zongora és német
írkat adok mérsékelt áron. Cím a kiadóban. 5859

Megvétel.

zongora és zongorák tanulóknak növények felvétetnek előszörű tantervvel. Cím a kiadóban. 6083

Gyógyászat.

Héha Vessé elterjedés.
Süverén szer vércsökkentő, sápkór, székéltetés, a vércsökkentésből eredő ideg-bajok, álmatlanság, gyomorbetegségek, lés, általános gyengeség ellen. Páratlan vérképző és vérjavító, biztos óvszer málnikus fertőzések és minden infektívól eredő meg- betegedés ellen úgy feloldó- tekenek, mint gyengeségeknek. Ára 5.- kor. Héha gyógyszerár, Földes gyógyszerár. 12

A csöngő vanília

teljesen pótolja a pompás zamatu Vanillát, egy zacskó ára 14 fillér. Csikrászok- nak, vendéglősöknek nélkülözhetetlen. Földes gyógyszerár, Héha gyógyszerár. 12

Ház és viaszkeletesség

ellátó fehér kezes kapható egyedül Ferenc-téri Vajdits-gyógyszerárban. Kis tégely 2 korona, nagy tégely 3 korona 50 Ust. 6171

Bükkfahordók

káposzta, gyümölcsiz, zsir stb. részére. :-

5 kg. gyümölcsládikák állványok

szőlő és gyümölcs el- tartásához, legolcsóbb napi árakon ajánl: 5568

Munk R. és Trsa,

faárugyára Karánsebes.

Cognac:

Keglevich, Dékány, Marty, Adriatika gyártmány, valamint

likőr, rum- és valódi ordei

Málna-szőrp

palackokban beszerezhető nagyban és kicsinyben 2056

Weiszberger Sámuel

utódánál

Körösvölgyi Pálinkaraktár

Arad, Andrassy-tér 5. Telefon 651

Prospektus.

Az 1917. évi XII. t.-c. alapján

A Magyar Szent Korona Országainak Vörös-Kereszt Egylete

által kibocsátott

hadsegítési és népjóléti célokat szolgáló
1.200.000 darab, egyenkint **40** korona névértékű és **80** koronával

törlesztésre kerülő

adó-, bélyeg- és illetékmentes nyereménykötvény

bocsátunk aláírásra.

1. Ezen nyereménykölcson készpénzeredménye hadisegitési célokra a Magyar Szent Korona Országainak Vörös-Kereszt Egyletének, hadigondozás céljaira az Országos Hadi gondozó Hivatalnak, a rokkant honvédtisztek, tisztii özvegyek és árvák segélyezésére létesített „Szurmay Sándor”-alap gyarapítására a m. kir. honvédelmi miniszternek, az ipari és kereskedelmi alkalmazottaknak a tüdővész elleni védelmére létesítendő intézmények céljaira az Országos Munkásbetegsegélyező és Balesetbiztosító Pénztárnak, az általa létesítendő kórház építési és felszerelési költségeire a Budapesti Poliklinika Egyesületnek, végül alapítványszerűen kezelendő összeg formájában a Magyar Közművelődési Egyesületeknek rendelkezésére bocsátatik.

2. Miután a sorsolási terv biztosításra szolgáló alap a m. kir. központi állampénztárnál készpénzben betételezett, a m. kir. Pénzügyminiszter ur az 1917. évi XII. t.-c. 2. §-ában nyert felhatalmazás alapján az állam nevében fellélen kötelezettséget vállalt a sorsolási terv szerinti sorsolások alapján teljesítendő fizetésekre nézve. A sorsolások közjegyző jelenlétében ugyanott történnek, ahol a magyar államadósság sorsolás alá eső értékei sorsoltatnak.

3. A sorsolási terv szerint az első harminc esztendőben

11	esetben	1 000.000	koronás
19	"	500 000	"
9	"	300.000	"
9	"	200 000	"
34	"	100.000	"
20	"	50.000	"

tőnyeremények vannak, azontal minden húzásnál a főnyeremények, 450.000, 300.000, 200.000, 100.000, 20.000 stb. koronát tesznek ki.

Az összes nyereménykötvények a sorsolási időtartam utolsó évében a névérték kétszeresével, vagyis 80 koronával kerülnek beváltásra.

A nyereménykölcson kötvényei 120.000 sorozatba vannak beosztva; minden sorozat tíz nyereménykötvényt foglal magában. Tíz nyereménykötvény megszerzése által tehát egy egész sorozatra eső nyeremények biztosíthatók.

A nyereményeket, valamint a törlesztési összeget a m. kir. központi állampénztár fizeti ki.

4. Aláírási ár darabonként 52 korona.

5. Aláírási határidő: 1917. szeptember 10—szeptember 15.

6. Aláírásokat ezen időn belül a hivatalos órák alatt elfogadják.

az Angol-Oszták Bank budapesti fióktelepe,
a Belvárosi Takarékpénztár Részvénytársaság,
a Budai Általános Takarékpénztár R.-T.,
a Budapesti Takarékpénztár és Országos Zálogkölcson-Részvénytársaság,

a Budapest-Lipótvárosi Takarékpénztár Részvénytársaság,
az Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár,
az Első Magyar Iparbank,
a Fővárosi Bank és Váltóüzlet Részvénytársaság,
a Hazai Bank Részvénytársaság,
a „Herems” Magyar Általános Váltóüzlet Részvénytársaság,
a Hungária Bank Részvénytársaság,
a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete,
a Kőbányai Takarékpénztár Részvénytársaság,
a Központi Kereskedelmi és Iparbank Részvénytársaság,
a Központi Váltóüzlet Részvénytársaság,
a Magyar Agrár- és Járadekbank Részvénytársaság,
a Magyar Általános Hitelbank,
a Magyar Általános Takarékpénztár Részvénytársaság,
a Magyar Bank és kereskedelmi Részvénytársaság,
a Magyar Cseh Iparbank Részvénytársaság,
a Magyar Fakereskedők Hitelintézete Részvénytársaság,
a Magyar Földhitelintézet,
a Magyar Jelzálog Hitelbank,
a Magyar Kereskedelmi Hitelbank Részvénytársaság,
a Magyar Leszámitoló és Pénzváltó-Bank,
a Magyar Országos Központi Takarékpénztár,
a Magyar Takarékpénztárak Központi Jelzálogbankja, mint Részvénytársaság,
a „Mercur” Váltóüzleti Részvénytársaság,
a Nemzeti Pénzváltó Részvénytársaság,
a Nemzeti Takarékpénztár és Bank Részvénytársaság,
az Országos Iparbank Részvénytársaság,
a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank, és
a Wiener Bank-verein magyarországi fióktelepe, budapesti intézetek és ezeknek összes budapesti és vidéki fiókjai; valamint
az Első Horvát Takarékpénztár,
a Horvát Általános Hitelbank Részvénytársaság,
a Horvát Leszámitoló Bank zagrebi intézetek, továbbá
a Privilegirte Landesbank für Bosnien und Herzegovina és
a Privilegirte Agrar- und Kommerzial-Bank für Bosnien und Herzegovina című sarajevói intézetek.

7. Minden jegyzett sorsjegy után a jegyzőfél részéről darabonként 15 korona óvadék teendő le készpénzben vagy megfelelő összegű értékpapirokban, mely biztosíték a jegyzésre esett sorsjegyek elszámolása alkalmával beszámíttatik, illetve visszaadatik.

Az egyes bejelentések az aláírás összeredményéhez képest fognak tekintetbe vétetni; az elszámolás szerint fizetendő összeg legkésőbb szeptember 25-éig kiegyenlítendő.

Jegyzések tíz darabig, valamint tíz darabot meghaladó oly jegyzések, melyekre eső nyereménykötvények hat óra zároltatnak, elsősorban fognak figyelemben részesíttetni.

8. A sorsjegyek a budapesti ár- és értéktőzsde hivatalos árjegyző lapján legyeztetni fognak.

Budapest, 1917. szeptember 11.

Hazai Bank Részvénytársaság

Magyar Általános Hitelbank

Magyar Leszámitoló és Pénzváltó-Bank

„Hermes” Magyar Általános Váltóüzlet Részvénytársaság

Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság

Pesti Magyar Kereskedelmi Bank.